

**ЦЕНТРАЛНА КОМИСИЯ ЗА БОРБА СРЕЩУ
ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИТЕ ПРОЯВИ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И
НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ КЪМ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ**

**ОТЧЕТЕН ДОКЛАД
ЗА ДЕЙНОСТТА НА ЦЕНТРАЛНАТА И
МЕСТНИТЕ КОМИСИИ ЗА БОРБА СРЕЩУ
ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИТЕ ПРОЯВИ НА
МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ
ПРЕЗ 2021 ГОДИНА**

СОФИЯ 2022 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

	стр.
I. Дейности на МКБППМН	3
1. Организационно състояние на местните комисии	3
2. Превантивна дейност на МКБППМН	5
2.1. Дейност по обхващане на децата в училище	5
2.2. Дейност по подпомагане на родители и семейства	6
2.3. Дейност с педагогическото ръководство	8
2.3.1. Дейност на секретарите на МКБППМН с УКП	9
2.3.2. Превенция по образователни програми	10
2.4. Превенция на асоциалното поведение	14
2.5. Превенция на насилието	21
2.6. Превенция на наркоманиите, употребата на алкохол и тютюнопушене	28
2.7. Превенция на сексуалната експлоатация и трафика на хора	38
2.8. Престъпления и противообществени прояви, свързани с железопътния транспорт	42
2.9. Превенция по здравни програми	44
2.10. Превенция по културни програми	48
2.11. Превенция по спортни програми	51
2.12. Превантивни дейности по разпознаване, идентификация и корекционно-възпитателна работа с малолетни и непълнолетни, които споделят идеи или принадлежат към организации с екстремистки или радикален характер	54
3. Дейност на превантивните центрове и консултативните кабинети към МКБППМН	56
4. Други дейности на МКБППМН	57
II. Дейност на Централната комисия за БППМН	60
1. Изследователска и аналитична дейност	60
2. Дейност по методическо ръководство и контрол върху дейността на местните комисии	60
3. Координация и съвместна дейност с други институции	61

В изпълнение на чл. 7 ал. 2 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН), Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЦКБППМН) всяка година отчита своята дейност пред Министерския съвет. Съгласно цитирания законов текст, местните комисии ежегодно отчитат дейността си пред кмета, пред общинския съвет и пред Централната комисия.

В изпълнение на своите законово установени функции, визирани в чл. 8 от Закона за БППМН, Централната комисия ръководи и контролира дейността на местните комисии. Настоящият отчетен доклад обхваща дейността на Централната и местните комисии за БППМН през 2021 г. Докладът е изготвен и в изпълнение на чл. 8, ал. 4 от ЗБППМН, относно информиране на обществеността за състоянието и тенденциите на престъпността и противообществените прояви на малолетните и непълнолетните; за мерките за възпитателно въздействие; за рисковите ситуации, при които малолетни и непълнолетни могат да бъдат въвличани в извършването на противообществени прояви и престъпления.

Във връзка с настъпилата усложнена епидемична обстановка през отчетната година, свързана с разпространението на COVID-19 на територията на страната и съобразно заповед на министъра на здравеопазването на Република България, Централната и местните комисии за БППМН не са осъществили значителна част от дейностите, заложи в програмата им за 2021 година.

I. Дейности на МКБППМН

1. Организационно състояние на местните комисии

Местните комисии са основните субекти за организация, ръководство и контрол на цялостната дейност по превенция и противодействие на детското асоциално поведение на ниво община (район). В съответствие със ЗБППМН в страната функционират (297 през 2020 г.).

Секретарите на местните комисии за БППМН са водещи координатори и организатори на дейността на МКБППМН. Това са висококвалифицирани специалисти – педагози, социални педагози, психолози, социални работници, юристи и други, които извършват експертна дейност по управление, организация и контрол на системата за БППМН в съответната община.

Работата на секретаря на местна комисия е свързана с анализ на криминогенните фактори и специфичните проблеми в общината (района); с организация на социално-превантивната дейност на територията на общината (района); подготовка, ръководство и реализация на национални стратегии, програми и проекти; подготовка и провеждане на

възпитателни дела; привеждане в изпълнение на възпитателните мерки по чл. 13 и мерките спрямо родители по чл. 15 от ЗБППМН и др.

Секретарите участват и в дейността на общинските комисии за детето, училищните съвети, пробационните съвети, съветите по наркотични вещества и други органи на общинско ниво, които работят по проблемите на децата.

През 2021 г. в страната са работили **238 щатни секретари** (239 през 2020 г. и 223 през 2019 г.) на МКБППМН. Този брой съставлява над **80% от всички секретари** (над 80% през 2020 г. и 75% през 2019 г.) на МКБППМН.

От всички щатни секретари **27,3% са назначени по служебно правоотношение** (27,6% през 2020 г. и 27% през 2019 г.). С Постановление на МС № 51 от 10 март 2006 г. (ДВ, бр. 24/2006 г.) длъжността „секретар на местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните” е включена в класификатора на длъжностите в администрацията, което отговаря на професионалната квалификация на секретарите и необходимостта от по-справедливо заплащане на труда им и служебната им стабилност.

Останалите **173 щатни секретари** (173 през 2020 г. и 163 през 2019 г.) са назначени по трудови правоотношения. Част от секретарите (предимно в малки общини) са нещатни или съвместяват две и повече длъжности.

През 2021 г. към местните комисии са работили **2 178 обществени възпитатели**. Дейността им е от особена важност в сферата както на първичната, така и на вторичната превенция. Обществените възпитатели осъществяват индивидуална, превантивна и корекционно-възпитателна работа, в съответствие с чл. 13, т. 5 и чл. 41 от ЗБППМН. Критериите за подбор и оценка на дейността на обществените възпитатели са разработени от ЦКБППМН, както и методика за работата на обществените възпитатели. Тези специалисти подпомагат родители, които срещат затруднения при възпитанието на децата си; консултират деца и родители в помощните органи на МКБППМН – центрове за превенция и консултативни кабинети; извършват проверки по чл. 16, ал. 2 от ЗБППМН, изнасят лекции и беседи по училища; участват в проверки за посещенията на малолетни и непълнолетни в заведения след нормативно определения час в Закона за закрила на детето и Наредба за обществения ред на общините; изготвят доклади за възпитателните дела; участват в привеждането в изпълнение на възпитателните мерки и мерките за родители по чл. 15 от ЗБППМН. Според възможностите и нуждите си, местните комисии полагат грижа за повишаването на квалификацията на обществените възпитатели. В много комисии, подборът им се прецизира чрез провеждането на конкурси.

Средствата за финансиране на дейността на местните комисии се определят по стандарти, приети с Решение на Министерския съвет за приемане на стандарти за финансиране на делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели за съответната година. Стандартите се разработват съвместно от Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и Министерството на финансите. Разпределението на натуралните показатели по общини се извършва по предложение на Централната комисия за БППМН, като се вземат предвид демографските, социалните, етническите и инфраструктурни особености по общини, както и данните, отразени в годишните отчети за дейността на МКБППМН. Тези средства са предназначени най-вече за реализацията на многобройните дейности и програми по ограничаване на криминогенните фактори и превенцията на асоциалното поведение.

2. Превантивна дейност на МКБППМН

Основната дейност на местните комисии за БППМН е социално-превантивната.

Тя включва анализ на криминогенните фактори, предотвратяване и ограничаване на действието им; идентификация, проучване и анализ на проблемите, свързани с девиациите в поведението на подрастващите на територията на съответната община (район в градовете с районно деление); работа по стратегии, програми и проекти; партньорство с други институции, квалификационна дейност.

Като органи по превенцията на ниво община, местните комисии осъществяват различни дейности по предотвратяване на извършването на криминални деяния от малолетни и непълнолетни, информират и ангажират местните власти и местната общественост с анализа на състоянието, проблемите и тенденциите на престъпността и противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и предприемат мерки за тяхното ограничаване. МКБППМН планират превантивната си дейност съобразно конкретните особености на общината (района) за ограничаване на специфичните криминогенни фактори. Всяка комисия, в зависимост от конкретния проблем, спецификата и възможностите на общината (района), както и наличния материален и кадрови ресурс, използва различни форми, методи и средства: лекции, беседи, семинари, тренинги, кръгли маси, видеофилми с дискусии по тях; открити уроци по проблемите на противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, престъпността от деца и срещу деца; превенция на рисковото поведение; дебати и обучения по гражданско образование, правата и отговорностите на децата; превенция на „спортното“ хулиганство; организиране на спортни дейности с безплатно

ползване на бази, летни лагери, туризъм; младежки дискотеки; конкурси; тематични спектакли и други. В тези дейности се включват и деца с противообществени прояви.

2.1. Дейност по обхващане на децата в училище

ЦКБППМН и МКБППМН са включени в изпълнението на приетия с **Постановление № 100 на МС от 08. 06.2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Секретарите на МКБППМН участват в обходите на мобилните екипи, набират периодично информация за привлечените отново и задържани в училище деца, предприемат необходимите мерки за съдействие на компетентните органи за ограничаване на отпадането от училище, съдействат за социалната интеграция на малолетни и непълнолетни, извършили противообществени прояви и престъпления; за професионалното обучение и трудова заетост на непълнолетни, пребивавали в СПИ, ВУИ, ПД, условно осъдени и предсрочно освободени; за решаването на социални проблеми на деца и семейства в криминогенен риск.**

В изпълнение на дейността по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, **през 2021 г. секретарите на МКБППМН са посетили 8 161 семейства** (17 498 през 2020 г. и 26 062 през 2019 г.) **в страната** (Таблица 1). Най-много семейства по области са посетени в София-град – 1 828.

Таблица 1. Сравнение на данни между 2020 г. и 2021 г. (по области)

Области	2020 г.	2021 г.	Области	2020 г.	2021 г.
Благоевград	673	482	Плевен	1 354	693
Бургас	2 138	1 524	Пловдив	1 615	866
Варна	554	301	Разград	278	216
В. Търново	360	144	Русе	296	518
Видин	82	128	Силистра	193	244
Враца	230	727	Сливен	27	28
Габрово	971	708	Смолян	98	45
Добрич	232	170	София град	4 815	1 828
Кърджали	499	323	София област	640	117
Кюстендил	253	397	Стара Загора	283	314
Ловеч	274	230	Търговище	250	104
Монтана	198	250	Хасково	317	536
Пазарджик	647	268	Шумен	77	56
Перник	27	32	Ямбол	117	264
Общо за страната				17 498	8 161

2.2. Дейност по подпомагане на родители и семейства

Приоритет на МКБППМН е работата с родители, чиито деца са извършили противообществени прояви: информиране по проблемите на асоциалното поведение, индивидуални и семейни консултации, семейна терапия. Като успешни практики в много комисии са утвърдени формите „Училище за родители“ и „Работилници за родители“. В тези програми висококвалифицирани специалисти оказват помощ на родителите за преодоляване на проблеми при социализацията, общуване с децата, преодоляване на конфликти, психологическа подкрепа, предпазване от употреба на алкохол, наркотици, насилие, асоциално поведение, придобиване на знания и умения от настоящи и бъдещи родители за отглеждането и възпитанието на техните деца.

През 2021 г. най-много родители (Таблица 2) са обхванати в превантивните програми за превенция на наркотичните вещества (7 360) следват ги образователните програми (7 019). Данните показват, че ангажираността на родителите, в съчетание с изолацията в домашна обстановка и повишената им заетост в дистанционното обучение на децата им, са инициирали намаляването на участието им в основните превантивни дейности – асоциално поведение, насилие, трафика на хора, жп-транспорт, здравни, културни, спортни и радикализъм.

Таблица 2. Разпределение на участието на родителите в превантивни програми през 2020 г. и 2021 г.

Програми	2020 г.	2021 г.	Програми	2020 г.	2021 г.
Образователни	4 766	7 019	Жп-транспорт	451	183
Асоциално поведение	9 262	6 057	Здравни	3 546	3 185
Насилие между и срещу деца	4 118	2 576	Културни	6 177	5 889
Наркотични вещества	5 213	7 360	Спортни	2 994	2 165
Трафик на хора	1 561	1 155	Радикализъм ¹	927	658

Забележка: ¹Разпознаване, идентификация и споделяне на идеи или принадлежност към организации с екстремистки или радикален характер.

Вследствие на пребиваването вкъщи на децата и повишеният родителски контрол в тази социална среда, има значителен спад на заявките за (индивидуално и семейно) консултиране от страна на родителите към местните комисии за БППМН. Привличането на родителите за участие в превантивните програми се дължи основно на ангажираността, постоянството и професионалните умения на секретарите на МКБППМН, както и на проявената гъвкавост за успешното реализиране на цялата превантивна дейност в общините.

През 2021 г. МКБППМН (Таблица 3) са провели работни срещи за обучения и консултации с **4 726 родители** (5 220 през 2020 г. и 7 492 през 2019 г.), **290 настойници** (212 през 2020 г. и 342 през 2019 г.) и **44 попечители** (96 през 2020 г. и 68 през 2019 г.). Данните по области са следните: най-много са срещите с родители в област Враца (655); а при настойниците – в Стара Загора (116 срещи); с попечителите – София-град (6 срещи).

Таблица 3. Сравнение на данни между 2020 г. и 2021 г. (по области)

Област	2020 г.			2021 г.		
	Родители	Настойници	Попечители	Родители	Настойници	Попечители
Благоевград	152	6	-	160	8	1
Бургас	171	4	3	132	5	1
Варна	372	10	1	246	16	2
Велико Търново	60	4	-	48	3	-
Видин	59	7	-	50	4	1
Враца	564	6	1	655	6	4
Габрово	137	4	1	140	3	1
Добрич	217	10	-	206	6	-
Кърджали	23	2	-	17	2	-
Кюстендил	35	1	-	38	-	2
Ловеч	89	10	4	95	9	5
Монтана	76	4	1	75	4	-
Пазарджик	729	8	1	337	5	1
Перник	34	1	-	47	1	3
Плевен	136	6	11	125	2	-
Пловдив	450	19	4	417	45	2
Разград	72	5	-	71	3	-
Русе	142	4	2	167	5	3
Силистра	80	6	-	179	3	2
Сливен	18	-	-	21	-	-
Смолян	67	3	-	43	-	-
София град	446	4	3	607	5	6
София област	216	3	2	55	7	3
Стара Загора	244	54	52	173	116	-
Търговище	220	5	1	270	12	1
Хасково	166	21	2	136	11	1
Шумен	37	3	5	46	8	3
Ямбол	208	2	2	170	1	2
Общо за страната	5 220	212	96	4 726	290	44

2.3. Дейност с педагогическите ръководства

През 2021 г. секретарите на МКБППМН са реализирали **2 220 работни срещи** (2 021 през 2020 г. и 3 681 през 2019 г.) с педагогическите ръководства (Таблица 4) за организиране и координиране на социално-превантивната дейност. Най-много работни срещи са проведени в столицата (261).

Таблица 4. Сравнение на данни между 2020 г. и 2021 г. (по области)

Области	2020 г.	2021 г.	Области	2020 г.	2021 г.
Благоевград	112	204	Плевен	44	79
Бургас	86	56	Пловдив	172	153
Варна	64	88	Разград	34	17
В. Търново	82	68	Русе	40	39
Видин	33	39	Силистра	34	21
Враца	92	102	Сливен	8	15
Габрово	64	65	Смолян	21	18
Добрич	50	49	София град	313	261
Кърджали	22	33	София област	66	75
Кюстендил	52	71	Стара Загора	99	243
Ловеч	56	68	Търговище	29	22
Монтана	48	66	Хасково	26	16
Пазарджик	174	147	Шумен	52	53
Перник	21	82	Ямбол	127	70
Общо за страната				2 021	2 220

2.3.1. Дейност на секретарите на МКБППМН с училищни комисии по превенция (УКП), училищни психолози, педагогически съветници, ресурсни учители и класни ръководители

През 2021 г. секретарите на МКБППМН са провели **4 075 работни срещи** (3 369 през 2020 г. и 5 373 през 2019 г.) с посочените по-горе специалисти (Таблица 5) **за обсъждане на казуси на проблемни деца**. Най-голям е броят на срещите в област Стара Загора (657).

Таблица 5. Сравнение на данни между 2020 г. и 2021 г. (по области)

Области	2020 г.	2021 г.	Области	2020 г.	2021 г.
Благоевград	129	119	Плевен	79	66
Бургас	442	487	Пловдив	308	162
Варна	167	194	Разград	35	31
В. Търново	75	94	Русе	50	66
Видин	27	28	Силистра	111	118
Враца	225	292	Сливен	6	15
Габрово	31	36	Смолян	70	67
Добрич	121	248	София град	433	344
Кърджали	20	24	София област	75	108
Кюстендил	35	39	Стара Загора	434	657
Ловеч	79	69	Търговище	33	20
Монтана	50	56	Хасково	70	61
Пазарджик	87	482	Шумен	47	53
Перник	9	15	Ямбол	121	124
Общо за страната				3 369	4 075

Училищните комисии за превенция търсят помощта на местните комисии. През 2021 г. секретарите на МКБППМН (Таблица 6) са **получили 1 452 заявки** (1 499 през 2020 г. и 2 464

през 2019 г.) от училищни комисии за превенция (УКП) за консултиране на деца и родители. Най-много заявки (211) са получени в София-град.

Таблица 6. Сравнение на данни между 2020 г. и 2021 г. (по области)

Области	2020 г.	2021 г.	Области	2020 г.	2021 г.
Благоевград	65	46	Плевен	30	33
Бургас	63	54	Пловдив	91	108
Варна	37	35	Разград	14	13
В. Търново	98	42	Русе	15	25
Видин	24	25	Силистра	14	5
Враца	101	134	Сливен	8	14
Габрово	27	18	Смолян	18	14
Добрич	47	56	София град	239	211
Кърджали	8	9	София област	25	25
Кюстендил	25	32	Стара Загора	96	52
Ловеч	67	80	Търговище	37	26
Монтана	17	24	Хасково	45	32
Пазарджик	171	187	Шумен	34	64
Перник	10	34	Ямбол	73	54
Общо за страната				1 499	1 452

2.3.2. Превенция по образователни програми

През 2021 година, местните комисии, съвместно с училищата, са провели (Таблица 7) **обучения по 638 образователни програми** (405 през 2020 г. и 555 през 2019 г.). **Обхванати са 7 019 родители** (4 766 през 2020 г. и 15 696 през 2019 г.) и **60 992 деца** (41 315 през 2020 г. и 74 642 през 2019 г.), от които **37 479 малолетни** (25 317 през 2020 г. и 42 341 през 2019 г.) и **23 513 непълнолетни** (15 998 през 2020 г. и 32 301 през 2019 г.). Преобладаващата част от посочените обучения са осъществени в присъствието на училищни психолози, педагогически съветници, ресурсни учители, класни ръководители, инспектори от ДПС и социални работници от Отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“. **Най-голям брой програми са реализирани в София-град (102)**. Най-много родители са обхванати в област Ямбол – 1 286; най-много деца – в столицата – 8 044, от които 4 447 малолетни и 3 597 непълнолетни.

Таблица 7. Образователни програми (по области)

	Брой теми	Родители	Общо деца	Малолетни	Непълнолетни
Общо за страната	638	7 019	60 992	37 479	23 513
Благоевград	20	39	1 363	731	632
Бургас	16	100	845	707	138
Варна	29	236	4 138	1 406	2 732
Велико Търново	25	675	2 348	1 251	1 097
Видин	11	79	205	108	97
Враца	14	16	955	704	251

Габрово	9	28	466	266	200
Добрич	21	51	1 186	991	195
Кърджали	9	30	798	465	333
Кюстендил	24	59	920	465	455
Ловеч	24	692	7 678	3 728	3 950
Монтана	23	108	687	483	204
Пазарджик	16	232	2 024	1 586	438
Перник	6	91	917	693	224
Плевен	38	203	3 657	2 463	1 194
Пловдив	35	691	5 735	2 914	2 821
Разград	2	-	589	498	91
Русе	33	137	2 557	2 387	170
Силистра	10	139	973	883	90
Сливен	5	-	127	127	-
Смолян	25	428	4 668	2 774	1 894
София град	102	926	8 044	4 447	3 597
София област	61	652	2 484	1 579	905
Стара Загора	20	27	1 290	1 035	255
Търговище	10	10	1 547	991	556
Хасково	23	84	1 520	979	541
Шумен	13	-	771	576	195
Ямбол	14	1 286	2 500	2 242	258

В сферата на образователните програми в 22 местни комисии (30 през 2020 г. и 28 през 2019 г.) за БППМН са проведени анонимни анкетни проучвания (данните са включени в количествените характеристики в Таблица 7):

- Област Благоевград – в една местна комисия – 19 родители, 10 малолетни и 9 непълнолетни са участвали по темата „Какъв искам да съм като стана голям?“;

- Област Бургас – в 2 местни комисии: 1) „Опасностите в интернет!“, участвали са 41 малолетни; 2) „Училищна зрялост!“ – 49 малолетни;

- Област Варна – в една местна комисия – 4 родители, 35 малолетни и 17 непълнолетни са участвали по темата „Посланици на пътната безопасност!“;

- Област Видин – в една местна комисия – „Безопасно движение по пътищата!“ – 12 родители, 2 малолетни и 10 непълнолетни;

- Област Враца – в една местна комисия – „Интернет – риск или разум!“ – 32 малолетни;

- Област Кюстендил – в една местна комисия – „Компютърни технологии“ – 10 малолетни;

- Област Ловеч – в 2 местни комисии: 1) „Онлайн обучението!“ – 2 родители, 14 малолетни и 2 непълнолетни; 2) „Опасности в интернет!“ – 85 малолетни; 3) „Избор на

професия!“ – 76 непълнолетни; 4) „Тест за кариерно ориентиране на акад. Климов“ – 26 непълнолетни;

- Област Монтана – в 2 местни комисии: 1) „Безопасно сърфиране в интернет!“ – 25 малолетни и 25 непълнолетни; 2) „Да помогнем училището да е привлекателно за учениците“ – 35 малолетни;

- Област Пазарджик – в една местна комисия – „Как да оказвам първа помощ?“ – 80 малолетни и 25 непълнолетни;

- Област Плевен – в една местна комисия – 77 родители, 38 малолетни и 39 непълнолетни са участвали в темите „Профилирано ориентиране в VII клас“ и „Профилирано ориентиране в X клас“;

- Област Пловдив – в 3 местни комисии: 1) „Какъв ще стана, като порасна?“ – 60 малолетни и 18 непълнолетни; 2) „Предимства и недостатъци на онлайн обучението!“ – 25 родители, 52 малолетни и 33 непълнолетни; 3) „Онлайн обучението – предимства и недостатъци!“ – 40 родители, 50 малолетни и 30 непълнолетни;

- Област Русе – в една местна комисия – „Защо искам да уча?“ – 40 родители, 120 малолетни и 80 непълнолетни;

- Област Смолян – в една местна комисия – „Моите задължения и отговорности като ученик!“ – 30 малолетни и 15 непълнолетни;

- Област София-град – в 2 местни комисии: 1) „Дистанционно обучение!“ – 120 родители; 2) „Нагласи на учениците от начален етап!“ – 105 родители и 105 малолетни; 3) „Анкетно проучване за интерес към проекти“ – 203 малолетни и 120 непълнолетни; 4) „Механизмът за обхват!“ – 37 родители, 12 малолетни и 25 непълнолетни;

- София област – в 2 местни комисии: 1) „Образователният процес в условията на извънредно положение и ограничителни мерки!“ – 9 родители и 38 непълнолетни; 2) 5 родители, 10 малолетни и 10 непълнолетни са участвали по темите – „Защо се гордея с моята родина?“ и „Защо трябва да се учим?“; 3) „Избор на вариант за обучение“ – 300 родители;

- Област Стара Загора – в една местна комисия – „Оказване на първа медицинска помощ при инцидент!“ – 10 малолетни и 10 непълнолетни;

- Област Търговище – в една местна комисия – „Познавам ли историята на България?“ – 25 малолетни и 11 непълнолетни.

По-значими теми на програмите: „Подпомагане на ученици в начална училищна възраст със затруднения в овладяването на учебния материал“; „Безопасен интернет!“; „Планински спасител“; „Роботика“; „Аз познавам историята на моя роден град“; „Безопасност на движението!“; „22 април – Световният ден на Земята!“; „Преодоляване на обучителни

затруднения чрез развитие на когнитивните процеси /памет, внимание, мислене/“; „Как да действваме при пожар в училище?“; „Да опазим нашата планета – разделно събиране на отпадъците!“; „Отбелязване на Световният ден на книгата и авторското право с учениците в начален етап“ – всички участници са получили по една енциклопедия; „Стимул и мотивация за развитие в учебната дейност!“; „Превенция на ранното отпадане от училище на учениците!“; „Интернет общуване и безопасност!“; „Създай мечта – избери професия“; „Денят за безопасен интернет!“; „КласНО приключение с продължение...“; „SOS приятели – тренинги по метода „деца обучават деца“ чрез приобщаващи игри“; „Наше лято 2021“ – общински хепънинг под надслов „За светулките в очите“; „Безопасност на пътя!“; „Безопасна ваканция!“; прожекция на филма „Бягай“; „Пътна безопасност!“; Викторина „Безопасност на движението по пътищата!“; Конкурс рисунки „Безопасност на движението по пътищата!“; „Професионално ориентиране след VII-ми клас!“; „Моята професия в Европа!“; „Моето бъдеще, моя отговорност!“; „За моето училище – аз предлагам!“; Лесно е да спасиш живот! Просто спазвай правилата!“; „Оказване на първа помощ при пътнотранспортно произшествие!“; „Пази семейството си на пътя!“ – рисунки; „Апликация на светофар!“; „Спазвай правилата!“; „Изработване на оригинален светофар!“; „Опознай маршрута до училище и дома!“ – маршрутна карта; „Безопасно преминаване на пешеходна пътека!“; „Използвам безопасно! – велосипед, електрическа тротинетка, скейтборд“; „Аз съм отговорен участник в движението по пътищата!“; „Аз съм отговорен шофьор!“; Образователно шоу за безопасност на движението по пътищата „Весел светофар!“; Международният ден за безопасен интернет „А кой е отсреща?“; „Креативна работилница за обучители!“; „Развитие на мотивацията за учене сред учениците!“; „Посланици на пътната безопасност!“; „Сбъдни мечтите си чрез образование!“; „Българският книжовен език е задължителен за всички деца и ученици!“; „Образованието е ценност!“; „Образованието днес – успели хора утре!“; „10 причини да чета, за да бъда грамотен!“; „Стереотипите в образованието в нашето общество!“; „Безопасно сърфиране в интернет!“; изложба на рисунки „Без жертви на пътя!“; „Маратон на четенето!“ по случай Международният ден на книгата; „Моето училище е моето бъдеще!“; „Международният ден за безопасност на движението по пътя!“ „Български червен кръст!“; „Лятно детско обучение!“; „Интернет – риск или разум!“; „Безопасно поведение на децата у дома и на улицата като участници в пътното движение!“; „Образование или знание, защо трябва да имам професия? Мога ли да „надскоча“ родителите си?“; „Как да сме актуални в съвременната образователна среда?“; „15-ти септември 2021 г. – Откриване на новата учебна 2021/2022!“; „Денят без загинали на пътя 2021 г. – лесно е да спасиш животи, просто спазвай правилата!“; „Светът през камерата на компютъра“; „Клас на годината“; „Осигуряване на

допълнително обучение през лятото на ученици, които не са се включили в онлайн обучението“; „Осигуряване на достъп до онлайн образование на ученици“; „Безопасност на движението по пътищата – Да запазим децата на пътя!“; „Безопасно сърфиране в интернет пространството!“; „Рискове при използване на социалните мрежи!“; „Правила за движение на улицата!“; „Подай сигнал при произшествие на тел. 112!“; „Българските традиции, предавани през поколенията!“; „Поведение в училище!“; „Открит урок по география!“; „Задържане на детето в училище!“; „Съвременното училище и образование!“; „Развитие на таланти и социални умения!“; „Клас за пример!“; „Традиции и доброволчество!“; „Училище в мултикултурна среда – религия и етнос!“; „Училището – сигурна среда за децата!“.

2.4. Превенция на асоциалното поведение

Превенцията на престъпността и противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е основен приоритет в дейността на МКБППМН. За целта се разработват и реализират програми, проекти и кампании, обхващащи както децата, така и техните родители.

Данните за 2021 г. показват **намаляване на броя на осъществените от МКБППМН програми и кампании за превенция и противодействие на детското асоциално поведение** (Таблица 8).

Таблица 8. Програми и кампании за превенция и противодействие на детското асоциално поведение (общо)

Години	Брой програми и кампании	Брой обхванати лица в програми и кампании	Брой консултирани деца и родители от МКБППМН и техните органи
2016	641	170 610	14 135
2017	672	172 012	15 030
2018	776	269 344 ¹	24 867 ²
2019	877	269 781 ¹	4 202 ²
2020	712	87 932 ¹	3 171 ²
2021	669	63 999¹	3 212²

Забележка: ¹ Сумата е сбор от участници родители и деца (посочени в Таблица 9). ² Сумата е сбор от деца, преминали индивидуални (представени в Таблица 11) и семейни консултации (отбелязани в Таблица 12).

Данните посочват и **намаляване на обхванатите в тях участници** от специалистите в МКБППМН и центровете за превенция и консултативните кабинети към комисиите. **Броят на консултираните деца и родители бележи растеж спрямо предишната година, което е индикация за успешно реализирани превантивни програми и проведени анкетни проучвания.**

С най-голям брой реализирани от МКБППМН програми и кампании за превенция и противодействие на детското асоциално поведение по области (Таблица 9) е Софийска област – 88 програми и кампании. Най-голям брой родители са участвали в Пловдивска област (1 795), същата област има най-много участници и при децата (8 240), в това число 4 640 малолетни и 3 600 непълнолетни. С цел обхващане на все по-голям брой родители и привличането им като партньори в превантивната дейност, местните комисии прилагат форми на работа, доказали своята ефективност, като се ангажира и обществеността с проблема за асоциалното поведение сред децата.

Таблица 9. Програми и кампании за превенция и противодействие на детското асоциално поведение и участници в тях (по области)

	Брой програми	Родители	Общо деца	Малолетни	Непълнолетни
Общо за страната	669	6 057	57 942	30 668	27 274
Благоевград	23	112	1 310	632	678
Бургас	26	141	1 070	665	405
Варна	32	228	5 985	3 467	2 518
Велико Търново	14	29	577	332	245
Видин	25	162	954	557	397
Враца	16	58	812	368	444
Габрово	2	-	470	80	390
Добрич	12	10	689	447	242
Кърджали	3	-	175	161	14
Кюстендил	34	59	1 426	712	714
Ловеч	26	42	7 169	2 126	5 043
Монтана	25	27	1 143	586	557
Пазарджик	36	487	5 848	3 749	2 099
Перник	5	84	80	5	75
Плевен	54	71	1 676	974	702
Пловдив	62	1 795	8 240	4 640	3 600
Разград	11	29	980	241	739
Русе	7	259	961	601	360
Силистра	10	7	749	599	150
Сливен	3	3	243	158	85
Смолян	16	171	2 241	1 164	1 077
София град	65	551	4 092	2 147	1 945
София област	88	143	4 051	2 253	1 798
Стара Загора	29	15	676	442	234
Търговище	11	219	1 748	877	871
Хасково	11	41	771	536	235
Шумен	9	48	904	510	394
Ямбол	14	1 266	2 902	1 639	1 263

През 2021 г. в 24 местни комисии (29 през 2020 г. и 27 през 2019 г.) за БППМН са проведени анонимни анкетни проучвания (данните са включени в количествените характеристики в Таблица 9):

- Област Благоевград – в 2 местни комисии: 1) „Изследване на противообществените прояви на непълнолетните ученици!“ , са участвали 112 непълнолетни; 2) „Кой съм аз?“ – 68 родители, 13 малолетни и 55 непълнолетни;

- Област Велико Търново – в една местна комисия – „Предотвратяване на кражби!“ – 2 родители, 3 малолетни и 1 непълнолетен;

- Област Видин – в 2 местни комисии: 1) „Социализация по време на карантина!“ – 12 родители, 30 малолетни и 28 непълнолетни; 2) „Сравняване на асоциалните поведения!“ – 10 родители, 2 малолетни и 8 непълнолетни; 3) „Толерантност!“ – 20 родители, 10 малолетни и 10 непълнолетни;

- Област Ловеч – в 2 местни комисии: 1) „Работа в екип!“ – 82 малолетни; 2) „Опознай силни и слаби страни!“ – 58 непълнолетни; 3) „Нагласи по отношение на толерантността!“ – 25 малолетни; 4) „Проучване на асоциалното поведение сред подрастващите!“ – 120 малолетни и 450 непълнолетни;

- Област Плевен – в една местна комисия – „Проучване за взаимоотношенията в класа!“ – 21 малолетни;

- Област Пловдив – в една местна комисия – 285 родители, 1 020 малолетни и 327 непълнолетни са участвали в темите „Какво знаете за ЗБППМН?“ и „Как се държим въкъщи и на обществени места?“;

- Област Русе – в една местна комисия: 1) „Асоциалното поведение като социален проблем!“ – 60 родители, 80 малолетни и 80 непълнолетни; 2) „Как да общуваме помежду си?“ – 80 родители, 200 малолетни и 80 непълнолетни;

- Област Смолян – в една местна комисия – „Толерантност!“ – 80 непълнолетни;

- Област София-град – в 4 местни комисии: 1) „Да бъдем добри!“ – 200 родители и 100 непълнолетни; 2) „Взаимоотношения между връстници!“ – 236 малолетни и 191 непълнолетни; 3) „Как уплътнявам свободното си време?“ – 24 родители, 10 малолетни и 14 непълнолетни; 4) „Етични норми на поведение!“ – 48 родители, 40 малолетни и 8 непълнолетни; 5) „Проследяване поведението на децата в учебна среда и домашна обстановка!“ – 17 родители;

- София област – в 5 местни комисии: 1) „Как да бъда различен и уникален – да дам пример с доброто си поведение?“ – 17 малолетни и 21 непълнолетни; 2) „Лятна академия!“ – 18 родители, 15 малолетни и 25 непълнолетни; 3) „Доброволческа кампания!“ – 58 родители и

109 непълнолетни; 4) „Как извънредното положение се е отразило на техните емоции, възприятия и начина им на живот, и доколко им е повлияло?“ – 539 малолетни и 23 непълнолетни; 5) „Взаимоотношенията!“ – 160 малолетни и 40 непълнолетни;

- Област Стара Загора – в една местна комисия – 1) „Поведение в училище и извън него!“ – 18 малолетни и 10 непълнолетни; 2) „Норми на поведение при подрастващото поколение!“ – 2 родители, 12 малолетни и 16 непълнолетни; 3) „Поведение на обществено място /кина, театри и т.н./!“ – 12 малолетни и 15 непълнолетни;

- Област Търговище – в една местна комисия – „Какво е да си асоциален?“ – 20 малолетни и 15 непълнолетни;

- Област Хасково – в една местна комисия – „Въздействието на пандемията върху емоциите и дейността на ученици, родители и персонал в училище!“ – 13 родители, 27 малолетни и 84 непълнолетни;

- Област Шумен – в една местна комисия – „Взаимоотношения в класната стая!“ – 53 малолетни и 61 непълнолетни.

Общинските програми и кампании за превенция на асоциалното поведение обхващат широк спектър от теми: „Правата на детето!“; „Права и отговорности на малолетни и непълнолетни!“; „Детска полицейска школа!“; „Превенция на противообществените прояви!“; „Корекционна програма за работа с непълнолетни правонарушители!“; „Повишаване на правната култура и отговорност сред подрастващите!“; „Правата на децата!“; „Аз избирам доброто!“; „Да бъдем толерантни!“; Организиране на лятна програма „Забавно лято!“; „Да бъдем по-толерантни и добри един към друг!“; „Лятни ваканционни занимания за деца!“; „Отбелязване на Международния ден на толерантността!“; „Превенция на девиантно поведение при децата!“; „Денят на толерантността!“; „Денят на усмивката!“; „Превенция на асоциалното поведение на малолетните и непълнолетните!“; „От удоволствието до престъпността – една единствена крачка!“; „Какво е противообществена проява? – разясняване на термини като „кражба“ и „присвояване“; „Лятно приятелство 2021 г.“; „Развиване на социални и психологически умения!“; „Работна среща с прокурор, инспектор детска педагогическа стая, директори, психолог, родители и деца с девиантно поведение!“; „Арт-терапия и благотворителност!“; Конкурс „Нарисувай доброто!“; „Дейността и структурата на МКБППМН!“; „Асоциалното поведение и най-честите противообществени прояви!“; „Междупличностните отношения!“; „Законът и видовете противообществени прояви!“; „Общуване и решаване на проблеми!“; „Ранните бракове!“; „Ефективно родителство!“; „Разпознаване и управление на емоциите!“; „Развиване на емоционалната интелигентност на деца в начална училищна възраст!“; „Уроци по толерантност!“; „Човешките

взаимоотношения – Печеля-печелиш – начин на мислене – това не е моят или твоят начин, а един по-добър начин!"; „Аз – светът в мен и аз в него (социално-емоционални умения и защо е важна социализацията на деца – изграждане на доверие към света и околните. Знанието е превенция)!"; „Толерантност – разбирам и приемам!"; „16 ноември – Международният ден на толерантността!"; „Да се учим на толерантност“ – седмица на толерантността; „Сърцето на толерантността е контролът!"; „Превенция на ранните бракове – мотивиране към образование!"; „Подай ръка на доброто!“ – рисунка на асфалт; „Рисково поведение!"; „Какво е толерантност?"; „Безопасност у дома!"; „Запознаване със ЗБППМН!"; „Противообществени прояви и наказателна отговорност при малолетните и непълнолетните и запознаване с дейността на МКБППМН!"; „Познавам ли ЗБППМН?"; „Открити дни на МКБППМН!"; „Превенция на правонарушенията, извършвани от деца!"; „Надграждаща школа за обучители на връстници!"; „Справяне с „трудни“ участници!"; „Програма за мобилна работа за превенция на рисковото поведение сред децата!"; „ЗБППМН!"; „Кажки стоп!"; „Видове противообществени прояви!"; „Дейност на МКБППМН – Мерки по ЗБППМН!"; „Запознаване на учениците със ЗБППМН и дейността на МКБППМН!"; „Форми на проявление на асоциално поведение!"; „Правилата работят за теб!"; „Подай ръка вместо да показваш юмрук!"; „Силата на думите – унищожават или дава надежда ... ти избираш!"; „Толерантност към различните!"; „Емпатия, толерантност и уважение!"; „Мога да управлявам поведението си!"; „Толерантност!"; „Промяна в нагласите на родителите спрямо ранните бракове!"; „Модел на добрия родител!"; „Ефективни родителски подходи!"; „Нормативи за работа с деца с асоциално поведение!"; „Аз съм добър!"; „Бъди толерантен!"; „Наказателна отговорност при децата!"; „Проблеми в поведението на подрастващите!"; „Безопасна ваканция!"; „Добрите обноски!"; „Защо е важно да сме учтиви?"; „Обноските не са от вчера!"; „Наръчник за добродетели!"; „Различни, но заедно. Правила за толерантността!"; „Последици от престъпления при непълнолетните лица!"; „09.06.2021 г. Световният ден на приятелството – конкурс „Моят приятел. Какво е приятелство?"; „Добрите дела!"; „Противообществени прояви и наказателна отговорност при малолетните и непълнолетните!"; „Да бъдем по-добри!"; „Кой да ми помогне, когато имам нужда?"; „Стимулиране и мотивиране на добрите прояви в училище и в семейството!"; „Споделянето, като форма на общуване!"; „Моето семейство разговори и взаимоотношения!"; „Правилно оползотворяване на свободното време от децата!"; „Как да овладеем емоциите си в клас?"; „Прояви на асоциално поведение. Признаци за тяхното разпознаване!"; „Приобщаване на децата с асоциално поведение в училище!"; „Деца с асоциално поведение. Деца в риск!"; „Направи добро спечели приятел. Денят на доброто!"; „Проява на уважение към хората!"; „Емпатия и толерантност!"; „Секстинг!"; „Кражба и

грабеж!“; „Ролята на семейството и приятелското обкръжение!“; „Правата и задълженията на малолетни и непълнолетни. Санкции!“; „Ползите от доброто възпитание!“; „Правила и норми на поведение!“; „Детско правосъдие!“; „Най-често извършвани противообществени прояви от малолетни и непълнолетни. Жертви на противообществените прояви. Права на пострадалите. Възпитателни мерки за извършителите!“; „Доброволчеството – фактор за реализация!“; „Дървото на приятелството. Заедно преодоляваме различията!“; „Училище за родители!“ – за деца със асоциално поведение; „Психологически аспекти на противообществените прояви при децата!“; „Необходимостта от родителски авторитет през тийнейджърството!“; „Родители или приятели – къде да поставим границата?“.

2.4.1. Децата с асоциално поведение, поставени под настойничество или попечителство

В превантивна дейност през 2021 г. са включени и **145 деца** (171 през 2020 г. и 269 през 2019 г.), **поставени под настойничество или попечителство** (Таблица 10), **от които 47 малолетни** (63 през 2020 г. и 96 през 2019 г.) и **98 непълнолетни** (108 през 2020 г. и 173 през 2019 г.). С най-голям брой по области е Пловдив – 20 деца, а при малолетните Сливенска с 11, при непълнолетните с еднакъв брой – по 12 са Пловдивска и Врачанска.

Таблица 10. Сравнение на данни между 2020 г. и 2021 г. (по области)

Област	2020 г.			2021 г.		
	Общо	Малолетни	Непълнолетни	Общо	Малолетни	Непълнолетни
Благоевград	5	1	4	11	6	5
Бургас	7	-	7	4	-	4
Варна	9	2	7	4	1	3
Велико Търново	1	1	-	2	1	1
Видин	4	2	2	6	-	6
Враца	4	1	3	14	2	12
Габрово	2	-	2	1	-	1
Добрич	3	1	2	1	-	1
Кърджали	-	-	-	1	-	1
Кюстендил	1	1	-	2	-	2
Ловеч	7	1	6	6	1	5
Монтана	-	-	-	1	1	-
Пазарджик	7	3	4	8	-	8
Перник	1	-	1	-	-	-
Плевен	1	1	-	1	-	1
Пловдив	20	6	14	20	8	12
Разград	5	3	2	2	1	1
Русе	18	10	8	12	3	9
Силистра	6	2	4	-	-	-
Сливен	27	12	15	14	11	3
Смолян	5	2	3	-	-	-
София град	3	-	3	5	-	5

София област	-	-	-	1	-	1
Стара Загора	21	11	10	14	6	8
Търговище	-	-	-	1	1	-
Хасково	13	3	10	13	5	8
Ямбол	1	-	1	1	-	1
Общо	171	63	108	145	47	98

2.4.2. Деца, преминали консултации по заявки от родители

Във връзка с асоциалното поведение при подрастващите, местните комисии са предоставили **индивидуални консултации** (Таблица 11) на **2 080** деца (2 067 през 2020 г. и 2 539 през 2019 г.), **865** от тях са малолетни (878 през 2020 г. и 1 072 през 2019 г.) и **1 215** непълнолетни (1 189 през 2020 г. и 1 467 през 2019 г.). По области най-голям е броят на консултираните деца в столицата (253), от които 156 непълнолетни, а малолетните в Търговищка – 121.

Таблица 11. Сравнение на данни между 2020 г. и 2021 г. (по области)

Област	2020 г.			2021 г.		
	Общо	Малолетни	Непълнолетни	Общо	Малолетни	Непълнолетни
Благоевград	60	37	23	82	35	47
Бургас	36	24	12	27	11	16
Варна	135	31	104	121	36	85
Велико Търново	139	64	75	41	16	25
Видин	62	33	29	23	12	11
Враца	96	35	61	213	72	141
Габрово	10	5	5	8	-	8
Добрич	107	58	49	114	63	51
Кърджали	143	47	96	97	32	65
Кюстендил	19	8	11	16	9	7
Ловеч	28	1	27	83	24	59
Монтана	5	2	3	67	8	59
Пазарджик	51	19	32	56	23	33
Перник	1	-	1	11	8	3
Плевен	32	17	15	22	7	15
Пловдив	193	76	117	134	60	74
Разград	34	17	17	19	12	7
Русе	30	13	17	90	42	48
Силистра	60	27	33	45	13	32
Сливен	10	7	3	11	7	4
Смолян	12	6	6	27	14	13
София град	236	118	118	253	97	156
София област	220	102	118	111	55	56
Стара Загора	113	40	73	77	22	55
Търговище	32	3	29	177	121	56
Хасково	45	28	17	29	14	15
Шумен	47	3	44	53	22	31
Ямбол	111	57	54	73	30	43

Общо	2 067	878	1 189	2 080	865	1 215
-------------	--------------	------------	--------------	--------------	------------	--------------

През 2021 г. през семейни консултации (Таблица 12) са преминали 1 132 деца (1 104 през 2020 г. и 1 663 през 2019 г.) с асоциално поведение, 476 от тях са малолетни (452 през 2020 г. и 655 през 2019 г.) и 656 непълнолетни (652 през 2020 г. и 1 008 през 2019 г.). По области, преобладаващо са децата от София-град (135) – 60 малолетни; а при непълнолетните – Варна (76).

Таблица 12. Сравнение на данни между 2020 г. и 2021 г. (по области)

Област	2020 г.			2021 г.		
	Общо	Малолетни	Непълнолетни	Общо	Малолетни	Непълнолетни
Благоевград	29	13	16	42	12	30
Бургас	20	8	12	18	7	11
Варна	118	28	90	92	16	76
Велико Търново	66	27	39	34	14	20
Видин	22	8	14	20	8	12
Враца	17	5	12	76	32	44
Габрово	6	4	2	2	-	2
Добрич	107	41	66	100	56	44
Кърджали	21	13	8	25	16	9
Кюстендил	12	6	6	10	6	4
Ловеч	8	5	3	24	10	14
Монтана	1	1	-	9	3	6
Пазарджик	27	12	15	12	7	5
Перник	1	-	1	1	-	1
Плевен	5	3	2	10	3	7
Пловдив	127	60	67	92	53	39
Разград	6	2	4	5	3	2
Русе	15	7	8	35	18	17
Силистра	48	23	25	36	9	27
Сливен	1	1	-	4	1	3
Смолян	36	12	24	15	7	8
София град	118	44	74	135	60	75
София област	96	57	39	72	38	34
Стара Загора	79	33	46	74	27	47
Търговище	2	1	1	81	26	55
Хасково	28	16	12	12	10	2
Шумен	48	4	44	59	22	37
Ямбол	40	18	22	37	12	25
Общо	1 104	452	652	1 132	476	656

2.5. Превенция на насилието

Превенцията на насилието между деца и срещу деца е сред приоритетите в дейността на ЦКБППМН и МКБППМН. В тази връзка, Централната комисия през 2006 г. изпрати указание до всички местни комисии, относно разработването и реализацията на общински програми и планове за действия, насочени към превенция на насилието. В резултат, всяка година, в докладите си до ЦКБППМН, местните комисии изпращат информация за реализираните дейности по този приоритет.

През 2021 г. МКБППМН са реализирали **613 общински програми** (545 през 2020 г. и 746 през 2019 г.), **кампании и проекти по превенция на насилието между и срещу деца** (Таблица 13). Данните показват **значително увеличаване на броя на проведените кампании и проекти. Понижил се е броят на обхванатите в тях деца и родители – 68 889** (90 034 през 2020 г. и 180 948 през 2019 г.). В реализираните през 2021 г. програми са участвали **2 576 родители** (4 118 през 2020 г. и 20 684 през 2019 г.) и **66 313 деца** (85 916 през 2020 г. и 160 264 през 2019 г.). Данни по области: най-голям брой теми по програми – София-град – 102, а в Пловдивска – най-много участвали родители (515) и деца (10 389), от които 4 777 малолетни и 5 610 непълнолетни.

Таблица 13. Програми, кампании, проекти за превенция на насилието между деца и срещу деца и участници в тях (по области)

	Брой програми	Родители	Общо деца	Малолетни	Непълнолетни
Общо за страната	613	2 576	66 313	37 225	29 088
Благоевград	20	91	1 328	751	577
Бургас	20	67	3 727	2 568	1 159
Варна	22	16	3 879	2 412	1 467
Велико Търново	14	118	1 035	511	524
Видин	11	7	482	309	173
Враца	14	51	1 131	658	473
Габрово	7	10	739	321	418
Добрич	16	46	1 235	804	431
Кърджали	6	-	1 094	632	462
Кюстендил	10	14	821	336	485
Ловеч	6	-	6 115	3 755	2 360
Монтана	20	112	1 065	543	522
Пазарджик	26	206	5 795	3 556	2 239
Перник	5	26	293	58	235
Плевен	47	50	1 927	940	987
Пловдив	66	515	10 387	4 777	5 610
Разград	13	9	949	436	513
Русе	16	120	1 579	1 316	263
Силистра	17	93	1 083	768	315
Сливен	2	-	210	156	54

Смолян	21	153	2 202	1 206	996
София град	102	320	6 864	3 697	3 167
София област	58	355	4 292	2 081	2 211
Стара Загора	32	48	854	496	358
Търговище	7	63	1 120	741	379
Хасково	10	20	1 879	1 132	747
Шумен	12	54	958	424	534
Ямбол	13	12	3 270	1 841	1 429

През 2021 г. в 66 местни комисии за БППМН (67 през 2020 г. и 81 през 2019 г.) са проведени анонимни анкетни проучвания (данните са включени в количествените характеристики в Таблица 13):

- Област Благоевград – в 4 местни комисии: 1) „Нагласи към училищния тормоз!“ – 25 малолетни и 74 непълнолетни; 2) „Въпросник за агресивни нагласи при деца!“ – 70 родители, 35 малолетни и 35 непълнолетни; 3) „Насилието и неговите форми!“ – 15 малолетни и 20 непълнолетни; 4) 120 малолетни и 150 непълнолетни са участвали в темите – „Агресията в училище!“ и „НЕ на насилието в училището!“;

- Област Бургас – в 4 местни комисии: 1) „Въпросник за скрининг диагностика на невротизма при децата (8-14)!“ – 56 малолетни; 2) „Противодействие на училищния тормоз!“ – 176 малолетни и 32 непълнолетни; 3) 360 малолетни и 240 непълнолетни са участвали в темите – „Въпросник за тормоза в училище!“ и „Въпросник за агресивността!“; 5) „Въпросник за нивото на училищния тормоз!“ – 367 малолетни и 147 непълнолетни;

- Област Варна – в 3 местни комисии: 1) 25 малолетни и 35 непълнолетни са участвали в темите – „Как се чувстваме, когато видим проява на тормоз и какво можем и искаме да направим?“, „С нарастване на мълчанието, намалява ли тормоза в училище?“ и „Какво правя, когато съм ядосан/а?“; 2) 141 малолетни са участвали в темите – „Насилието в училище!“, „Има ли насилие и тормоз в училище?“ и „Въпросник за агресията в училище!“; 3) „Агресивен ли съм?“ – 15 малолетни;

- Област Велико Търново – в 2 местни комисии: 1) „Да спрем насилието!“ – 4 малолетни и 1 непълнолетен; 2) „Агресивно поведение в училище!“ – 75 непълнолетни;

- Област Видин – в 5 местни комисии: 1) „Агресията и насилието в училище!“ – 24 малолетни; 2) „Участвал ли съм в насилие между деца?“ – 36 малолетни и 16 непълнолетни; 3) „Видове насилие!“ – 13 родители, 24 малолетни и 29 непълнолетни; 4) „Моите отношения с връстниците!“ – 16 родители, 6 малолетни и 10 непълнолетни; 5) 16 малолетни са участвали в темите „Определяне на факторите за агресия и насилие в училищата!“, „Определяне на децата, склонни към прояви на агресия и насилие!“ и „Превантивна дейност!“;

- Област Враца – в 3 местни комисии: 1) „Антиагресия!“ – 106 малолетни; 2) „Денят на розовата фланелка!“ – 4 родители, 60 малолетни и 80 непълнолетни; 3) „НЕ на насилието между деца!“ – 15 малолетни и 21 непълнолетни;

- Област Добрич – в 2 местни комисии: 1) „НЕ на тормоза в училище! – Денят на розовата фланелка“ – 5 родители, 25 малолетни и 35 непълнолетни; 2) „Насилие между деца!“ – 410 малолетни и 80 непълнолетни;

- Област Кърджали – в 2 местни комисии: 1) „Тормозът в училище!“ – 120 малолетни и 20 непълнолетни; 2) „Потърпевши от насилие между деца!“ – 253 малолетни и 211 непълнолетни;

- Област Кюстендил – в една местна комисия – „Били ли сте свидетели или участници на насилие между деца?“ – 25 малолетни и 25 непълнолетни;

- Област Ловеч – в една местна комисия: 1) „Безопасен интернет и кибертормоз!“ – 123 малолетни; 2) „Увереност срещу агресивност!“ – 65 малолетни;

- Област Монтана – в 2 местни комисии: 1) „Агресията сред подрастващите!“ – 49 малолетни и 33 непълнолетни; 2) „Има ли насилие в училище?“ – 56 родители, 55 малолетни и 10 непълнолетни;

- Област Пазарджик – в 4 местни комисии: 1) 45 малолетни и 55 непълнолетни са участвали в темите „НЕ на агресията!“ и „Да спрем агресията!“; 2) „Петте най-значими проблеми, които провокират към гневна реакция!“ – 12 малолетни и 6 непълнолетни; 3) „Агресията и тормозът в едно училище!“ – 100 малолетни и 80 непълнолетни; 4) „Защо проявявам агресия към съучениците си?“ – 20 родители, 50 малолетни и 30 непълнолетни;

- Област Плевен – в 2 местни комисии: 1) „Тормозът – Как да го разпознаем и Какво да правим?“ – 50 малолетни; 2) „Агресията сред учениците!“ – 23 малолетни;

- Област Пловдив – в 9 местни комисии: 1) „Агресията в училище на улицата, дома и Интернет-пространството!“ – 98 непълнолетни; 2) „Прояви на насилие и причините за тях!“ – 25 малолетни и 4 непълнолетни; 3) „Агресията!“ – 539 непълнолетни; 4) „Животът ми в училище!“ – 45 малолетни и 26 непълнолетни; 5) 104 малолетни и 65 непълнолетни са участвали в темите – „Агресията!“ и „Тормозът и насилието в училище!“; 6) „НЕ бъди насилник!“ – 5 родители, 2 малолетни и 3 непълнолетни; 7) „Насилие и тормоз в училище!“ – 249 непълнолетни; 8) 294 малолетни са участвали в темите – „Изследване на агресивната тенденция!“, „Онлайн изследване на тормоза между връстници!“ и „Агресията в училище!“; 9) „Тормозът в училище!“ – 20 родители, 30 малолетни и 25 непълнолетни; 10) 245 родители, 671 малолетни и 214 непълнолетни са участвали в темите – „Какво е агресия?“ и „Има ли насилие във вашия клас?“;

- Област Разград – в 2 местни комисии: 1) „Как да контролирам гнева си?“ – 20 малолетни и 40 непълнолетни; 2) „Причини за тормоз при учениците!“ – 16 малолетни и 18 непълнолетни;

- Област Силистра – в 2 местни комисии: 1) „НЕ на тормоза в училище!“ – 28 малолетни и 39 непълнолетни; 2) „Тормозът в училище“ – 62 малолетни;

- Област Смолян – в една местна комисия – „Агресията в училище!“ – 30 малолетни и 15 непълнолетни;

- Област София-град – в 4 местни комисии: 1) „Агресията при децата!“ – 150 родители и 120 непълнолетни; 2) „Превенция на агресията!“ – 178 малолетни и 103 непълнолетни; 3) „Насилието около мен!“ – 200 малолетни и 80 непълнолетни; 4) „Взаимоотношения между връстниците!“ – 236 малолетни и 191 непълнолетни; 5) „Методи и техники за справяне с агресията!“ – 25 малолетни и 25 непълнолетни; 6) „Проучване за училищния тормоз по въпросника на Калчев!“ – 250 непълнолетни;

- София-област – в 5 местни комисии: 1) „Агресията между деца!“ – 70 малолетни и 90 непълнолетни; 2) „Семейство, семейни взаимоотношения, справяне с агресията!“ – 25 родители, 22 малолетни и 17 непълнолетни; 3) „НЕ на агресията!“ – 10 родители, 25 малолетни и 40 непълнолетни; 4) „Ставали ли сте свидетел на насилие и как реагирате?“ – 25 малолетни и 25 непълнолетни; 5) 37 родители, 130 малолетни и 430 непълнолетни са участвали в темите „Нивото на тормоз и агресивност сред ученици от IX-те класове!“, „Сериозни последици, до които може да доведе агресията и насилието!“, „Има ли изблик на гняв в общежитието?“ и „Можем ли да се преборим и победим тормоза?“; 6) „Въпросник за тормоза от връстниците в училище!“ – 20 малолетни и 202 непълнолетни; 7) „Насилието в училище!“ – 2 родители, 10 малолетни и 5 непълнолетни; 8) „Тест за агресивност!“ – 5 родители, 130 малолетни и 410 непълнолетни; 9) 210 малолетни и 40 непълнолетни са участвали в темите „Агресия и насилие в училище!“ и „Ден без обиди и агресия!“;

- Област Търговище – в една местна комисия – „Да спрем насилието в училище!“ – 24 малолетни и 10 непълнолетни;

- Област Хасково – в 2 местни комисии 1) „Агресията сред децата!“ – 70 малолетни; 2) „Тормозът между връстници в училище!“ – 138 малолетни и 293 непълнолетни;

- Област Шумен – в 4 местни комисии: 1) „Училище без насилие!“ – 15 малолетни и 30 непълнолетни; 2) „19-ти ноември – Световният ден за борба с насилието над деца!“ – 30 непълнолетни; 3) „Какво знаем за агресията?“ – 10 малолетни и 10 непълнолетни; 4) „Тормоз на връстници в училище!“ – 46 малолетни и 90 непълнолетни;

- Област Ямбол – в една местна комисия – „Наличие на тормоз сред учениците!“ – 116 малолетни и 40 непълнолетни.

Основни теми на реализираните от МКБПМН през 2021 г. програми и кампании по превенция на насилието: „Да спрем насилието в училище!“; „Превенция на агресията и насилието между учениците!“; „Лична безопасност!“; „Правни аспекти на агресията!“; „НЕ на агресията и насилието в училище!“; „Гняв и агресия!“; „Превенция на агресията и тормоза при взаимоотношенията при връстници!“; „Страхът и агресията – как да се справим?“; „Деца убиват деца!“; „НЕ на насилието в училището!“; „Хулиганството и как да направим света около нас по-добро място!“; „Денят на розовата фланелка!“; „Видове насилие и разпознаване на психическия тормоз!“; „Какво е противообществена проява? – разясняване на термина „тормоз!“; „Агресивни прояви в училище и последиците от тях!“; „Аз НЕ съм насилник!“; „Толерантност, вместо агресия!“; „Превенция на агресията и агресивното поведение!“; „Различието и начини за общуване без насилие!“; „Насилие и тормоз!“; „Конфликти и агресия. Умения за справяне!“; „Стоп на тормоза в училище!“; „Агресията сред нас!“; „Седмица за превенция на агресията!“; „Денят за превенция на училищното насилие – Денят на розовата фланелка!“; „НЕ на агресията – нека бъдем добри!“; „Безопасен Интернет. Кибертормоз!“; „НЕ на насилието!“; „Световният ден на розовата фланелка!“; „Срещу насилието и тормоза!“; „Бъдеще без насилие!“; „Психическо и физическо насилие, тормоз!“; „Добра и лоша агресия!“; „Справяне с агресията. Модели на поведение!“; „Кажи НЕ на агресията!“; „Разпознаване на агресия и риск от насилие!“; „Видове агресия и причините за нея!“; „Справяне с агресията – модел на поведение!“; „НЕ на тормоза!“; „Агресията е път към агресия!“; „Агресията в училище!“; „Насилието в училище!“; „Антиагресия!“; „Мирно справяне с гнева и агресията!“; „НЕ на агресията!“; „НЕ на агресията в училище!“; „Детската агресия и тормоз – към кого да се обърнем за помощ?“; „Агресия към всички. Защо?“; „Конфликтите в училище. Как да се предпазим?“; „Насилие и тормоз – негативни прояви от деца!“; „Кое поражда агресията?“; „Как да се предпазят децата от участие в агресивни прояви от ученици склонни към агресия?“; „Агресията – предпоставки за възникването!“; „Видове агресия и нейното зараждане!“; „Видове конфликти и начини за тяхното решаване!“; „Лято без агресия!“ – изготвяне на рисунка по темата; „Тормоз и агресия при децата!“; „Как да регулираме негативните емоции?“; „Агресията при малолетни и непълнолетни!“; „Прояви на насилие и причините за тях!“; „Кибертормоз!“; „Да изпратим розово послание с балони!“ – кампания в Денят на розовата фланелка; „С приятелство и спорт срещу насилието!“; „Насилие!“; „Спри онлайн тормоза!“; „Какво е тормоз в училище?“; „Розовата фланелка!“; „ДА на приятелството, НЕ на насилието!“; „Начини за овладяване на агресията!“; „От

конflikта до насилието!“; „Насилието и агресията сред подрастващите!“; Конкурс „Пет начина да спра насилието в училище!“; „НЕ затваряй очи пред насилието!“; „Агресия и последствия! Овладеяване на гнева!“; „Училището – зона без насилие!“; „Тормозът в училище!“; „Агресията – начини на проявление!“; „Насилието през моите очи!“; „Кибертормозът между връстници!“; „НЕ на тормоза в училище!“; „НЕ на агресията – Розовата фланелка!“; Конкурс – изложба на открито на тема „НЕ на агресията и психическия тормоз!“; „Скритото насилие във видео игрите!“; „Вредата от онлайн игрите!“; „Опасности в киберпространството!“; „Рискове от попадане в престъпления, които крие киберпространството!“; „Влияние на социалните мрежи върху развитието на подрастващите!“; „Тормозът!“; „Домашното насилие, какви видове бива, кой го упражнява и каква защита е предвидена за жертвите от него?“; „Закон за защита от домашно насилие – правни аспекти!“; Тормоз и малтретиране!“; „Интернет възможности и опасности!“; „Как да се предпазим от агресивността в училище?“; „Да спрем насилието в училище!“; „Вандализъм и хулигански прояви!“; „Тормозът!“; „Насилие!“; „Тормоз – форми на тормоз, насилие!“.

2.5.1. Деца, преминали консултации за насилие, по заявки от родители

През 2021 г. местните комисии са реализирали **индивидуални консултации** (Таблица 14) на **2 072** (2 658 през 2020 г. и 4 403 през 2019 г.) деца, в това число **912 малолетни** (1 374 през 2020 г. и 2 001 през 2019 г.) и **1 160 непълнолетни** (1 284 през 2020 г. и 2 402 през 2019 г.). По области най-голям е броят на консултираните деца в столицата (693) – 381 малолетни и 312 непълнолетни.

Таблица 14. Деца, преминали индивидуални консултации (по области)

Област	2020 г.			2021 г.		
	Общо	Малолетни	Непълнолетни	Общо	Малолетни	Непълнолетни
Благоевград	32	22	10	25	11	14
Бургас	44	29	15	41	15	26
Варна	129	34	95	71	23	48
Велико Търново	38	12	26	123	20	103
Видин	24	8	16	21	6	15
Враца	126	40	86	105	24	81
Габрово	16	12	4	24	13	11
Добрич	52	36	16	51	32	19
Кърджали	49	33	16	39	13	26
Кюстендил	9	9	-	9	6	3
Ловеч	59	22	37	94	32	62
Монтана	16	5	11	57	10	47
Пазарджик	87	18	69	95	38	57
Перник	-	-	-	24	4	20
Плевен	7	5	2	40	27	13

Пловдив	199	75	124	118	32	86
Разград	24	10	14	14	8	6
Русе	25	9	16	52	22	30
Силистра	23	10	13	35	19	16
Сливен	40	14	26	46	18	28
Смолян	22	15	7	19	11	8
София град	1 209	747	462	693	381	312
София област	157	99	58	109	73	36
Стара Загора	86	39	47	41	17	24
Търговище	14	7	7	18	12	6
Хасково	54	21	33	31	14	17
Шумен	73	14	59	45	11	34
Ямбол	44	29	15	32	20	12
Общо	2 658	1 374	1 284	2 072	912	1 160

През семеини консултации (Таблица 15) са преминали **1 073** деца (1 233 през 2020 г. и 2 314 през 2019 г.), **488** от тях са малолетни (564 през 2020 г. и 709 през 2019 г.) и **585** непълнолетни (669 през 2020 г. и 1 605 през 2019 г.). По области с предимство са подрастващите от София-град (252) – 154 малолетни и 98 непълнолетни.

Таблица 15. Деца, преминали семеини консултации (по области)

Област	2020 г.			2021 г.		
	Общо	Малолетни	Непълнолетни	Общо	Малолетни	Непълнолетни
Благоевград	37	29	8	27	11	16
Бургас	20	7	13	37	12	25
Варна	102	32	70	54	21	33
Велико Търново	43	12	31	44	16	28
Видин	21	9	12	17	7	10
Враца	22	4	18	50	15	35
Габрово	5	2	3	6	1	5
Добрич	37	29	8	33	25	8
Кърджали	19	9	10	25	7	18
Кюстендил	9	9	-	11	5	6
Ловеч	58	26	32	38	15	23
Монтана	13	5	8	18	4	14
Пазарджик	67	15	52	32	21	11
Перник	2	2	-	27	7	20
Плевен	5	3	2	14	5	9
Пловдив	86	38	48	73	22	51
Разград	4	2	2	6	3	3
Русе	17	6	11	35	19	16
Силистра	2	1	1	14	6	8
Сливен	40	14	26	18	4	14
Смолян	14	7	7	13	6	7
София град	350	191	159	252	154	98
София област	72	45	27	66	39	27
Стара Загора	67	25	42	51	25	26
Търговище	12	6	6	14	7	7
Хасково	34	14	20	26	12	14

Шумен	47	6	41	49	8	41
Ямбол	28	16	12	23	11	12
Общо	1 233	564	669	1 073	488	585

2.6. Превенция на наркоманиите, употребата на алкохол и тютюн

В изпълнение на **Националната стратегия за борба с наркотиците** местните комисии за БППМН извършват информационно-консултативна, проучвателна и изследователска дейност: анализ на факторите, способстващи употреба на наркотични вещества сред подрастващите; разработване на програми и проекти; работа с рискови групи; квалификация на специалистите; създаване и разпространение на информационни печатни и видеоматериали.

В добро партньорство със Съветите по наркотични вещества, Превантивно–информационните центрове и Районните здравни инспекции, комисиите реализират различни съвместни дейности. През 2021 г. са осъществявани обучения на **специалисти и доброволци** – главно секретари и членове на МКБППМН, ИДПС, обществени възпитатели, педагогически съветници, социални работници, медицински специалисти от училищните кабинети, учители, студенти и ученици, ученически парламенти, родители по теми: „Обучения по проблеми на наркотичните зависимости – видове, места, където да потърсим помощ!“; обучения на доброволци; „Връстници обучават връстници!“; обучения на ученици по темата за употребата на алкохол; семинар за ученици на тема: „Да се научим да разграничаваме действителността от митовете за наркотиците!“.

През годината МКБППМН са работили по **489 теми по програми или проекти** (454 през 2020 г. и 619 през 2019 г.) за **превенция на употребата на наркотици** (Таблица 1), в които са **обхванати 61 788 участници** (55 163 през 2020 г. и 97 637 през 2019 г.) – **7 360 родители** (5 213 през 2020 г. и 9 710 през 2019 г.) и **54 428 деца** (49 950 през 2020 г. и 87 927 през 2019 г.), от които **20 596 малолетни** (21 270 през 2020 г. и 37 009 през 2019 г.) и **33 832 непълнолетни** (28 680 през 2020 г. и 50 818 през 2019 г.). Наблюдава се **значително увеличение на участващите деца и родители в сравнение с предходната година**.

На обученията по програмите са присъствали представители на УКП, инспектори от ДПС и социални работници от Отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“. С най-значителен брой теми по области по програми/проекти е София област – 58. По участвали родители – Варненска област (3 316). При децата – област Варна (7 229), от които 5 533 непълнолетни, а при малолетните Пазарджик с 2 524.

Таблица 16. Програми и проекти за превенция на употребата на наркотични вещества, алкохол и тютюн и участници в тях (по области)

	Брой програми	Родители	Общо деца	Малолетни	Непълнолетни
Общо за страната	489	7 360	54 428	20 596	33 832
Благоевград	23	188	1 689	720	969
Бургас	15	79	1 002	228	774
Варна	29	3 316	7 229	1 676	5 553
Велико Търново	16	33	1 136	683	453
Видин	16	106	758	263	495
Враца	17	23	860	371	489
Габрово	5	50	471	95	376
Добрич	17	77	1 818	992	826
Кърджали	13	10	1 499	380	1 119
Кюстендил	16	10	1 022	483	539
Ловеч	13	103	6 566	1 266	5 300
Монтана	29	164	895	301	594
Пазарджик	12	111	4 478	2 524	1 954
Перник	5	17	792	514	278
Плевен	20	290	2 503	1 112	1 391
Пловдив	36	338	3 946	1 988	1 958
Разград	7	11	617	159	458
Русе	8	360	1 429	1 053	376
Силистра	12	83	809	319	490
Сливен	6	87	213	62	151
Смолян	19	176	1 699	723	976
София град	35	290	5 330	1 629	3 701
София област	58	313	3 558	1 295	2 263
Стара Загора	23	7	1 106	508	598
Търговище	6	6	511	195	316
Хасково	17	15	1 150	481	669
Шумен	11	97	476	167	309
Ямбол	5	1 000	866	409	457

През 2021 г. в 20 области (22 през 2020 г. и 22 през 2019 г.) на страната местните комисии са провели анонимни анкетни проучвания по проблемите на наркотиците (данните са отбелязани в Таблица 16):

- Област Благоевград – в 3 местни комисии: 1) „Нагласи на подрастващите към наркотичните вещества, алкохола и цигарите!“ – участвали са 48 непълнолетни; 2) „Ползите и вредите от тютюнопушенето и употребата на други вещества?“ – 123 родители, 15 малолетни и 108 непълнолетни; 3) „Опасностите от дрогата!“ – 15 малолетни и 25 непълнолетни;

- Област Варна – в 3 местни комисии: 1) „На границата между удоволствието и самоубийството – за вредите от алкохола и наркотиците!“ – 37 малолетни и 70 непълнолетни; 2) „Алкохол, тютюнопушене и наркотични вещества. Колко съм наясно с вредите от тях?“ – 117 непълнолетни; 3) „Отношение на учениците към проблемите, свързани с наркотиците, алкохолът и цигарите!“ – 60 малолетни;

- Област Велико Търново – в 2 местни комисии: 1) 4 малолетни и 2 непълнолетни са участвали в темите „НЕ на тютюнопушеното и алкохола!“ и „Децата и вредите от енергийните напитки!“; 2) „Проблем с разпространението и употреба на наркотични вещества!“ – 14 малолетни и 28 непълнолетни;

- Област Видин – в 4 местни комисии: 1) „Вредата от наркотичните вещества!“ – 9 малолетни; 2) „Кога запалих първата цигара и защо?“ – 18 непълнолетни; 3) „Можеш ли да кажеш НЕ?“ – 9 родители, 15 малолетни и 19 непълнолетни; 4) „Вредите и последствията от употребата на алкохол, цигари и наркотици!“ – 30 родители, 6 малолетни и 24 непълнолетни;

- Област Враца – в 3 местни комисии: 1) „Тютюнопушене, употреба на алкохол и наркотични вещества!“ – 46 малолетни и 18 непълнолетни; 2) „НЕ е на мода да си наркоман!“ – 60 непълнолетни; 3) „Вредите от алкохола, никотина и дрогата!“ – 30 малолетни и 25 непълнолетни;

- Област Добрич – в 2 местни комисии: 1) „Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества!“ – 19 родители, 18 малолетни и 27 непълнолетни; 2) „Наркотици и зависимости!“ – 410 малолетни и 80 непълнолетни;

- Област Кърджали – в 2 местни комисии: 1) „Употреба на ПАВ!“ – 60 непълнолетни; 2) „Познаваме ли добре приятелите си?“ – 263 непълнолетни;

- Област Монтана – в 3 местни комисии: 1) 132 непълнолетни са участвали в темите: „Видовете наркотици и влиянието им върху организма!“ и „Енергийните напитки и вредите им върху организма!“; 2) „Познавате ли деца или възрастни, които използват наркотици?“ – 40 непълнолетни; 3) „Вредите от употребата на алкохол и от тютюнопушенето!“ – 57 родители, 54 малолетни и 10 непълнолетни;

- Област Пазарджик – в 2 местни комисии: 1) 30 малолетни и 25 непълнолетни са участвали в темите „Видовете наркотици и вредата от тях!“, „Зависимости при подрастващите!“ и „Вредите от алкохола и тютюнопушенето!“; 2) „Употреба на наркотици!“ – 25 малолетни и 145 непълнолетни;

- Област Плевен – в 2 местни комисии: 1) „Тютюнопушенето!“ – 45 малолетни и 218 непълнолетни; 2) „Какво знам за вредата от легалните наркотици?“ – 75 непълнолетни;

- Област Пловдив – в 4 местни комисии: 1) „Моите приятели!“ – 25 малолетни и 35 непълнолетни; 2) „Наркотиците!“ – 42 малолетни и 35 непълнолетни; 3) „Употреба на психоактивни вещества“ – 130 малолетни и 35; 4) „Какво знаете за психоактивните вещества? Имате ли приятели, употребяващи психоактивни вещества?“ – 218 родители, 700 малолетни и 436 непълнолетни;

- Област Разград – в 2 местни комисии: 1) „Вредата тютюнопушенето!“ – 60 непълнолетни; 2) „Причини за зависимост при учениците!“ – 16 малолетни и 18 непълнолетни;

- Област Русе – в една местна комисия: 1) „Вредните зависимости – наркотици, алкохол и цигари!“ – 60 родители, 100 малолетни и 80 непълнолетни; 2) „Вредят ли алкохола и цигарите на нашето здраве?“ – 100 родители, 220 малолетни и 80 непълнолетни;

- Област Силистра – в 2 местни комисии: 1) „Здравни и социални последици при злоупотреба с наркотични вещества, алкохол, тютюнопушене!“ – 45 малолетни и 70 непълнолетни; 2) „Какво зная за наркотиците?“ – 7 родители, 58 малолетни и 26 непълнолетни;

- Област Смолян – в 3 местни комисии: 1) „Какво знаем за ПАВ?“ – 20 непълнолетни; 2) „Проучване за отношението на учениците към наркотичните вещества!“ – 20 малолетни; 3) „Видове зависимости“ – 16 малолетни и 14 непълнолетни; 4) „Вредите от алкохола и наркотичните вещества“ – 18 непълнолетни;

- Област София-град – в 3 местни комисии: 1) „Наркотиците убиват“ – 200 родители и 200 непълнолетни; 2) „Вредата от употреба на ПАВ“ – 184 малолетни и 253 непълнолетни; 3) „Превенция на наркотични зависимости сред младите хора“ – 180 непълнолетни;

- София област – в 5 местни комисии: 1) „Психоактивни вещества!“ – 70 малолетни и 60 непълнолетни; 2) „Употреба, влияние и ефект от употребата на вредни вещества!“ – 15 родители, 15 малолетни и 60 непълнолетни; 3) „Употребявате ли алкохол/цигари/наркотици?“ – 50 непълнолетни; 4) „Да кажем НЕ на зависимостите!“ – 60 непълнолетни; 5) 4 родители, 5 малолетни и 6 непълнолетни са участвали по темите „Дрогата – изкушението, което не си струва да опитваш!“ и „ДА бъдем здрави без дрога!“; 6) 25 родители, 130 малолетни и 450 непълнолетни са участвали по темите „Свободата да бъдеш независим и последствията от зависимостите!“, „Проучване на факторите, водещи до употребата на наркотици /тестове, анкети, проведени в различни класове!“ и „Заедно срещу дрогата!“;

- Област Стара Загора – в една местна комисия – „Предпазване от употребата на наркотични и упойващи вещества!“ – 2 родители, 10 малолетни и 22 непълнолетни;

- Област Търговище – в една местна комисия – „Вредите от наркотиците, алкохола и тютюнопушенето!“ – 27 малолетни и 22 непълнолетни;

- Област Шумен – в една местна комисия – „Видовете наркотици и тяхното въздействие върху нас!“ – 22 малолетни и 47 непълнолетни.

По-важни теми на програмите по превенция на наркотиците: „Вредите от употребата на наркотични вещества, алкохол и тютюнопушене!“; „Превенция на употребата

на алкохол!“; „Превенция на употребата на тютюнопушене!“; „Превенция. Тестове за проверка на употреба на психоактивни вещества!“; „Бъди чист, НЕ посягай към дрогата!“; „Вредата от енергийните напитки!“; „Вредата от тютюнопушенето!“; „Тютюнопушене, алкохолна зависимост и различни опиати!“; „Вредата от употребата на наргиле!“; „Видовете наркотични вещества!“; „Дневникът на един наркоман!“; „Ползата и вредата от енергийните напитки!“; „НЕ на наркотиците!“; „Превенция на тютюнопушенето, употребата на алкохол и наркотици при подрастващите!“; „Вредите от тютюнопушене, електронагреваеми тютюневи изделия и вредата от употреба на алкохол!“; „Превенция срещу употреба на наркотици, алкохол и тютюнопушене!“; „Живот без наркотици!“; „Ползата и вредата от енергийните напитки!“; „Видовете наркотични вещества, рискове при употреба!“; „Как те виждам?“ – посещение по класове и демонстрация с алкоочила; „Наркотици – митове, факти, последици от употребата!“; „Непълнолетните и тяхната наказателна отговорност, свързана с употреба, притежание и разпространение на ПАВ!“; „Световният ден за борба срещу употребата на наркотични вещества и незаконното им разпространение!“; „С песни, танци и игри да кажем НЕ на тютюнопушенето!“; „Зависимости!“; „Видовете наркотични вещества и последици от употребата им!“; „Вредите от употребата на алкохол, енергийни напитки, цигари, наргилета!“; „Дрога, алкохол и тютюнопушене!“; „Наркотиците и младите хора!“; Тренинг – обучение на тема „Наркотиците – път или безпътица!“; „Вредата от употребата на наркотични вещества!“; „Енергийни напитки!“; „Психоактивни вещества!“; Превенция и противодействие на употребата на психоактивни вещества!“; „Превенция на употребата на наркотични вещества!“; „Превенция на употребата на психоактивни вещества!“; „Общо за наркотиците!“; Кампания „Без дрога на пътя!“; „Представяне на нови видове наркотични вещества!“; „НЕ шофирай, ако си пил!“; „Превенция на употреба на психоактивни вещества, алкохол и тютюнопушене!“; „На границата между удоволствието и самоубийството – за вредата от алкохола и наркотиците!“; „Живот за погубване!“; „Новите наркотици!“; „Наздраве или ДА бъдем здрави?!“; „Как да се предпазим от зависимостите?“; „Да предпазим децата си от зависимостите!“; „Вредата от употребата на психоактивни вещества!“; „Наркотиците не са детска игра!“; „Без дрога на пътя – последната магистрала!“; „Световният ден за борба с тютюнопушенето!“; „Международният ден за борба със злоупотребата с наркотици!“; „Употреба, злоупотреба и разпространение на наркотици!“; „НЕ е на мода да си наркоман!

2.6.1. Консултирани деца за употреба на наркотици, алкохол и тютюневи изделия, по заявки от родители

2.6.1.1. Деца, консултирани за употреба на наркотици

Индивидуално са консултирани 882 деца (1 066 през 2020 г. и 2 470 през 2019 г.) (Таблица 17), **от които 217 малолетни** (238 през 2020 г. и 591 през 2019 г.) **и 665 непълнолетни** (828 през 2020 г. и 1 879 през 2019 г.). Най-много са консултираните в София-град – 305 деца, от които 127 малолетни и 178 непълнолетни.

Таблица 17. Сравнителен анализ на данни между 2020 г. и 2021 г. (по области)

Област	2020 г.			2021 г.		
	Общо	Малолетни	Непълнолетни	Общо	Малолетни	Непълнолетни
Благоевград	30	17	13	30	2	28
Бургас	47	8	39	16	-	16
Варна	76	13	63	76	9	67
Велико Търново	26	2	24	26	8	18
Видин	1	1	-	7	-	7
Враца	47	16	31	42	11	31
Габрово	8	-	8	5	-	5
Добрич	38	3	35	39	4	35
Кърджали	2	-	2	2	-	2
Кюстендил	4	-	4	3	-	3
Ловеч	6	-	6	9	1	8
Монтана	2	-	2	28	-	28
Пазарджик	16	2	14	13	1	12
Перник	1	-	1	7	-	7
Плевен	4	-	4	11	1	10
Пловдив	106	22	84	39	9	30
Разград ¹	6	2	4	1	-	1
Русе	7	-	7	11	-	11
Силистра	2	-	2	3	-	3
Сливен	16	4	12	23	4	19
Смолян	3	-	3	6	-	6
София град	416	98	318	305	127	178
София област	99	28	71	94	34	60
Стара Загора	54	15	39	43	-	43
Търговище	1	-	1	4	-	4
Хасково	11	2	9	12	3	9
Шумен	10	-	10	8	-	8
Ямбол	27	5	22	19	3	16
Общо	1 066	238	828	882	217	665

Забележка: ¹В област Разград дейността основно се извършва от Общинския съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационния център по наркотични вещества.

В семейни консултации (Таблица 18), са участвали **443 деца** (539 през 2020 г. и 1 160 през 2019 г.), в това число **52 малолетни** (94 през 2020 г. и 182 през 2019 г.) **и 391 непълнолетни** (445 през 2020 г. и 978 през 2019 г.). Най-много са в столицата 67 деца, от които 13 малолетни и 54 непълнолетни.

Таблица 18. Деца, преминали семейни консултации (по области)

	2020 г.	2021 г.
--	---------	---------

Област	Общо	Малолетни	Непълнолетни	Общо	Малолетни	Непълнолетни
Благоевград	24	1	23	28	2	26
Бургас	18	-	18	11	-	11
Варна	67	6	61	52	3	49
Велико Търново	35	4	31	26	8	18
Видин	-	-	-	3	-	3
Враца	11	4	7	11	3	8
Габрово	4	-	4	5	-	5
Добрич	41	3	38	37	3	34
Кърджали	2	-	2	-	-	-
Кюстендил	4	-	4	2	-	2
Ловеч	4	-	4	6	1	5
Монтана	-	-	-	4	-	4
Пазарджик	12	2	10	8	1	7
Перник	1	-	1	7	-	7
Плевен	4	-	4	10	-	10
Пловдив	54	18	36	26	8	18
Разград ¹	1	1	-	-	-	-
Русе	5	-	5	9	-	9
Силистра	2	-	2	3	-	3
Сливен	5	-	5	11	-	11
Смолян	1	-	1	4	-	4
София град	96	19	77	67	13	54
София област	38	5	33	40	5	35
Стара Загора	64	24	40	31	-	31
Търговище	1	-	1	4	-	4
Хасково	11	2	9	5	-	5
Шумен	19	2	17	17	2	15
Ямбол	15	3	12	16	3	13
Общо	539	94	445	443	52	391

Забележка: ¹В област Разград дейността основно се извършва от Общинския съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационния център по наркотични вещества.

2.6.1.2. Деца, консултирани за употреба на алкохол

Индивидуално (Таблица 19) са консултирани **1 174** деца (1 145 през 2020 г. и 1 837 през 2019 г.), от които **307** малолетни (241 през 2020 г. и 381 през 2019 г.) и **867** непълнолетни (904 през 2020 г. и 1 456 през 2019 г.). С най-голям брой е столицата – 313 деца, от които 126 малолетни и 187 непълнолетни.

Таблица 19. Сравнителен анализ на данни между 2020 г. и 2021 г. (по области)

Област	2020 г.			2021 г.		
	Общо	Малолетни	Непълнолетни	Общо	Малолетни	Непълнолетни
Благоевград	27	5	22	23	2	21
Бургас	20	1	19	12	1	11
Варна	36	1	35	76	7	69
Велико Търново	27	2	25	48	1	47
Видин	16	3	13	10	2	8

Враца	42	13	29	52	13	39
Габрово	5	5	-	3	3	-
Добрич	52	4	48	57	14	43
Кърджали	-	-	-	-	-	-
Кюстендил	-	-	-	2	-	2
Ловеч	33	4	29	36	4	32
Монтана	8	1	7	58	11	47
Пазарджик	63	2	61	56	2	54
Перник	-	-	-	8	2	6
Плевен	8	-	8	8	2	6
Пловдив	98	22	76	40	10	30
Разград ¹	3	-	3	3	-	3
Русе	18	2	16	14	-	14
Силистра	-	-	-	4	4	-
Сливен	23	3	20	33	3	30
Смолян	17	2	15	15	4	11
София град	346	82	264	313	126	187
София област	153	36	117	122	33	89
Стара Загора	56	14	42	36	-	36
Търговище	26	11	15	71	29	42
Хасково	24	8	16	25	8	17
Шумен	24	10	14	22	10	12
Ямбол	20	10	10	27	16	11
Общо	1 145	241	904	1 174	307	867

Забележка: ¹В област Разград дейността основно се извършва от Общинския съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационния център по наркотични вещества.

През 2021 г. в семеини консултации (Таблица 20), са участвали 508 деца (525 през 2020 г. и 971 през 2019 г.), в това число 94 малолетни (123 през 2020 г. и 210 през 2019 г.) и 414 непълнолетни (402 през 2020 г. и 761 през 2019 г.). Най-много са в София-град – 82 деца, от тях 20 малолетни и 62 непълнолетни.

Таблица 20. Деца, преминали семейни консултации (по области)

Област	2020 г.			2021 г.		
	Общо	Малолетни	Непълнолетни	Общо	Малолетни	Непълнолетни
Благоевград	7	1	6	21	2	19
Бургас	6	1	5	8	1	7
Варна	22	-	22	50	4	46
Велико Търново	33	5	28	56	5	51
Видин	13	3	10	8	2	6
Враца	10	4	6	18	4	14
Габрово	5	4	1	6	3	3
Добрич	46	4	42	39	11	28
Кърджали	-	-	-	-	-	-
Кюстендил	-	-	-	1	-	1
Ловеч	14	4	10	8	2	6
Монтана	3	-	3	5	1	4

Пазарджик	19	-	19	7	-	7
Перник	1	-	1	13	3	10
Плевен	-	-	-	5	1	4
Пловдив	42	13	29	24	8	16
Русе	5	-	5	10	-	10
Силистра	-	-	-	-	-	-
Сливен	15	-	15	15	-	15
Смолян	12	-	12	9	2	7
София град	91	21	70	82	20	62
София област	63	19	44	46	14	32
Стара Загора	60	24	36	24	-	24
Търговище	6	2	4	10	2	8
Хасково	12	4	8	5	1	4
Шумен	23	4	19	21	4	17
Ямбол	17	10	7	17	4	13
Общо	525	123	402	508	94	414

2.6.1.3. Деца, консултирани за употреба на тютюневи изделия

Индивидуално (Таблица 21) са консултирани **1 987** деца (2 049 през 2020 г. и 3 407 през 2019 г.), от които **683** малолетни (772 през 2020 г. и 968 през 2019 г.) и **1 304** непълнолетни (1 277 през 2020 г. и 2 439 през 2019 г.). С най-голям брой консултирани по области е София-град – 549 деца, от които 191 малолетни и 358 непълнолетни.

Таблица 21. Сравнителен анализ на данни между 2020 г. и 2021 г. (по области)

Област	2020 г.			2021 г.		
	Общо	Малолетни	Непълнолетни	Общо	Малолетни	Непълнолетни
Благоевград	11	2	9	21	3	18
Бургас	35	24	11	108	55	53
Варна	50	6	44	103	18	85
Велико Търново	84	17	67	62	8	54
Видин	27	9	18	29	12	17
Враца	84	40	44	87	37	50
Габрово	3	-	3	8	-	8
Добрич	56	16	40	66	19	47
Кърджали	4	2	2	7	-	7
Кюстендил	2	-	2	9	-	9
Ловеч	50	23	27	48	11	37
Монтана	15	3	12	82	18	64
Пазарджик	70	8	62	99	21	78
Перник	1	-	1	40	14	26
Плевен	11	3	8	7	4	3
Пловдив	193	55	138	105	30	75
Разград ¹	5	-	5	9	-	9
Русе	44	15	29	40	10	30
Силистра	-	-	-	12	4	8
Сливен	31	5	26	31	3	28
Смолян	34	9	25	21	11	10

София град	766	309	457	549	191	358
София област	219	86	133	147	54	93
Стара Загора	60	21	39	45	13	32
Търговище	47	26	21	90	46	44
Хасково	28	12	16	35	12	23
Шумен	84	67	17	82	67	15
Ямбол	35	14	21	45	22	23
Общо	2 049	772	1 277	1 987	683	1 304

Забележка: ¹В област Разград дейността основно се извършва от Общинския съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационния център по наркотични вещества.

През 2021 г. в семејни консултации (Таблица 22), са участвали **766** деца (828 през 2020 г. и **1 545** през 2019 г.), в това число **234** малолетни (277 през 2020 г. и 497 през 2019 г.) и **532** непълнолетни (551 през 2020 г. и 1 048 през 2019 г.). Най-много са в област София-град – 86 деца. При малолетните с равен брой – по 29 са Добричка и Пловдивска област. При непълнолетните – Великотърновска област с 66 непълнолетни.

Таблица 22. Деца, преминали семејни консултации (по области)

Област	2020 г.			2021 г.		
	Общо	Малолетни	Непълнолетни	Общо	Малолетни	Непълнолетни
Благоевград	29	6	23	18	3	15
Бургас	8	-	8	15	2	13
Варна	26	5	21	74	12	62
Велико Търново	66	22	44	79	13	66
Видин	14	3	11	17	6	11
Враца	21	8	13	33	6	27
Габрово	1	-	1	1	-	1
Добрич	56	15	41	81	29	52
Кърджали	2	2	-	2	-	2
Кюстендил	2	-	2	5	-	5
Ловеч	11	7	4	17	4	13
Монтана	1	-	1	-	-	-
Пазарджик	27	3	24	13	12	1
Перник	-	-	-	41	15	26
Плевен	-	-	-	-	-	-
Пловдив	106	32	74	75	29	46
Разград	-	-	-	4	-	4
Русе	17	4	13	19	5	14
Силистра	-	-	-	-	-	-
Смолян	15	3	12	13	7	6
София град	163	45	118	86	23	63
София област	52	25	27	44	21	23
Стара Загора	68	28	40	59	15	44
Търговище	5	3	2	12	3	9
Хасково	20	8	12	10	6	4
Шумен	96	49	47	26	14	12
Ямбол	22	9	13	22	9	13

Общо	828	277	551	766	234	532
------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

2.7. Превенция на сексуалната експлоатация и трафика на деца

През 2021 година местните комисии са продължили работата си по **превенцията на сексуалната експлоатация и трафика на деца**. С тяхно съдействие са организирани кампании за запознаване на малолетни и непълнолетни с опасностите от сексуална експлоатация и трафик, за рисковите ситуации, които биха могли да създадат предпоставки за сексуални посегателства. Организирани са кампании за запознаване на малолетните и непълнолетните с опасностите от сексуална експлоатация и трафик, за рисковите ситуации, които биха могли да създадат предпоставки за сексуални посегателства. Издавани са и са разпространявани материали по проблемите на трафика на деца с цел трудова и сексуална експлоатация, както и материали, предоставени от Международната организация по миграция (МОМ), Националната комисия за борба с трафика на хора (НКБТХ), Българската асоциация за семейно планиране (БАСП) – плакати, брошури, флаери, видеоматериали, мултимедийни презентации по теми: „Едно момиче разказва!“, „Трафикът на хора – съвременен модел на робство!“, „Отвори очи – трафик на хора!“, „Трафик на хора – 10 отговора!“, „Робството съществува!“, „Не сме за продан!“, „Непростимо!“, „На кръстопът!“, „Внимание – трафик на хора!“, „Опасният непознат!“, „Време за действие. Как да се предпазим?“ и „Трафик на деца и сексуална експлоатация!“.

През 2021 година МКБППМН самостоятелно и/или съвместно с други институции (Таблица 23) са реализирали **208 информационни кампании и програми по теми, свързани с трафика и сексуалната експлоатация** (181 през 2020 г. и 278 през 2019 г.). Обхванати са **18 740 лица** (18 839 през 2020 г. и 44 352 през 2019 г.). В дейностите по програмите са участвали **1 155 родители** (1 561 през 2020 г. и 8 010 през 2019 г.) и **17 585 деца** (17 278 през 2020 г. и 36 342 през 2019 г.), от които **5 049 малолетни** (4 660 през 2020 г. и 11 464 през 2019 г.) и **12 536 непълнолетни** (12 618 през 2020 г. и 24 878 през 2019 г.). Данните показват повишаване на броя на кампаниите, но има спад на участвалите в тях лица. С най-голям брой теми по области са София-град и София област – 25; най-много участници при родителите – Русенска област (200); Варненска – при общия брой на децата (3 458), както и при непълнолетните (3 049); София-град – при малолетните (568).

Таблица 23. Информационни кампании и програми по проблемите на сексуалната експлоатация и трафика на хора и участници в тях (по области)

	Брой	Родители	Общо деца	Малолетни	Непълнолетни
Общо за страната	208	1 155	17 585	5 049	12 536
Благоевград	9	54	349	37	312

Бургас	4	20	716	345	371
Варна	15	11	3 458	409	3 049
Велико Търново	10	14	287	37	250
Видин	4	8	81	27	54
Враца	7	40	333	46	287
Габрово	1	-	115	-	115
Добрич	10	63	897	131	766
Кърджали	5	-	893	558	335
Кюстендил	8	-	632	181	451
Ловеч	1	-	135	65	70
Монтана	9	30	389	128	261
Пазарджик	3	97	163	77	86
Перник	2	-	674	471	203
Плевен	15	101	360	26	334
Пловдив	16	189	1 191	514	677
Разград	3	-	224	100	124
Русе	3	200	374	214	160
Силистра	7	51	348	99	249
Смолян	8	20	908	316	592
София град	25	194	2 015	568	1 447
София област	25	51	1 347	488	859
Стара Загора	3	-	175	-	175
Търговище	2	-	92	52	40
Хасково	3	-	216	36	180
Шумен	2	-	295	110	185
Ямбол	8	12	918	14	904

В 18 местни комисии (18 през 2020 г. и 26 през 2019 г.) за БППМН са проведени анонимни анкетни проучвания, свързани с трафика и сексуалната експлоатация (данните са включени в количествените характеристики в Таблица 23):

- Област Благоевград – в една местна комисия – „Какво е трафик на хора?“ – 20 малолетни и 25 непълнолетни;

- Област Варна – в една местна комисия – „Трафик на хора – мит или реалност?“ – 236 непълнолетни;

- Област Велико Търново – в една местна комисия – „Информираност на подрастващите за опасностите, които ги дебнат в киберпространството!“ – 11 малолетни и 21 непълнолетни;

- Област Видин – в една местна комисия – „Разпознаваш ли признаците?“ – 7 родители и 22 непълнолетни;

- Област Враца – в една местна комисия – „НЕ на трафика на хора!“ – 20 родители и 58 непълнолетни;

- Област Добрич – в 3 местни комисии: 1) „Какви опасности крие Интернет?“ – 108 непълнолетни; 2) „Теми по които избягваме да говорим – сексуална експлоатация!“ – 23 родители, 24 малолетни и 39 непълнолетни; 3) „Трафик на хора!“ – 245 непълнолетни;

- Област Пловдив – в една местна комисия – „Трафик и доверие – на кого вярваме?“ – 133 родители, 232 малолетни и 109 непълнолетни;

- Област Русе – в една местна комисия – „Какво знаем за сексуалната експлоатация и трафика на хора?“ – 80 родители, 100 малолетни и 80 непълнолетни;

- Област Силистра – в една местна комисия – „Как да се предпазим от сексуално посегателство?“ – 7 родители, 58 малолетни и 26 непълнолетни;

- Област София-град – в 2 местни комисии: 1) „Трафикът на хора съществува!“ – 150 родители и 120 непълнолетни; 2) „Трафик на хора – рискове и последици!“ – 145 непълнолетни;

- София-област – в 3 местни комисии: 1) „Зрялост, сексуалност и трафик на хора!“ – 13 родители, 15 малолетни и 40 непълнолетни; 2) „Трафик на хора – съвременен модел на робство!“ – 40 малолетни; 3) 5 родители, 15 малолетни и 15 непълнолетни са участвали по темите „Живот без риск!“ и „Какво е живот без риск?“;

- Област Стара Загора – в една местна комисия – „Виртуално сексуално насилие!“ – 2 родители, 12 малолетни и 18 непълнолетни;

- Област Търговище – в една местна комисия – „Трафикът на хора – Новото робство. Как да се борим?“ – 26 малолетни и 24 непълнолетни.

Основните теми на кампаниите са: „Опасностите в интернет!“; „Трафикът на хора с цел сексуална и трудова експлоатация!“; „Превенция и изграждане на положителна сексуална култура през пубертета!“; „Трафикът на червените обувки!“; „Какво рискуваш, доверявайки се на непознати хора?“; „Видове трафик на хора и методи за въвлечане!“; „Борба с трафика на хора!“; „Предпазване при среща с непознато лице и трафик!“; „Трафикът на хора!“; „Превенция на трафика на хора!“; „Въвеждане на основни понятия в трафика на хора. Видове трафик!“; „Трафикът на хора – знания по проблема и умения за предпазване!“; „Какво знаем за трафика на хора?“; „Превенция на трафика на хора. Трудова експлоатация!“; „Сексуална и трудова експлоатация!“; „Какво е трафика на хора?“; Кампания по повод „18 октомври – Европейски ден за борба с трафика на хора!“; „Превенция на трафика на хора в интернет в условия на криза!“; „Ролята на доброволчеството в превенцията на трафика на хора!“; „Трафикът на хора – заблуди и реалности!?!“; „Поругана красота!“; „Трафикът на хора с цел сексуална експлоатация – „лавър бой!““; „Трафикът на хора... съвременна форма на робство!“; „НЕ на трафика на хора! „Съвременното робство!“; „Трафикът на хора с цел

сексуална експлоатация!“; „Какво е трафик? – видове трафик на хора!“; „Как да не попадна в схемата?!“; „Трафикът на хора. Видове трафик. Как да се предпазим?“; „Трафикът на деца – новото робство!“; „Трафикът на хора съвременното робство!“; „Опасности пред малолетните и непълнолетните!“; „Денят за борба с трафика на хора!“; „Не подписвай нещо, което не разбираш!“; „Кой е срещу мен в мрежата – безопасен интернет!“; „Трафикът на хора и проституция!“; „Трафикът на хора с цел трудова експлоатация!“; „Какво е трафик на хора? – писане на есе/създаване на клип/анимация, по избор. По повод 18.10. – Европейският ден за борба с трафика на хора!“; „Опасният непознат!“; „Робството съществува!“; „Да кажем НЕ на непознати!“; „Механизми за вербуване на момичета за трудова и сексуална експлоатация!“.

2.8. Престъпления и противообществени прояви, свързани с железопътния транспорт

През 2021 г. в **63 МКБППМН** (70 през 2020 г. и 90 през 2019 г.) **съвместно с инспектори от Детска педагогическа стая (ИДПС)** са реализирани дейности по **превенция на противообществени прояви по ж.п. транспорта** (Таблица 24). Инспекторите работят активно по Националната програма „Работа на полицията в училищата“ и представят теми, свързани с безопасността на учениците като една от тях е „Да играем безопасно – опасните места в нашия град (село)“, запознава децата с рисковите места в населеното място, в което живеят. По области с най-голям брой (9) е Пловдивска. Превантивната дейност обхваща работни срещи и беседи от ИДПС, секретари на местни комисии и обществени възпитатели.

Таблица 24. МКБППМН, реализирали дейности по превенция на противообществени прояви по ж.п. транспорта (по области)

Области	Брой	Области	Брой
Благоевград	3	Пловдив	9
Бургас	1	Разград	3
Варна	2	Русе	2
Велико Търново	3	Силистра	4
Видин	3	Сливен	2
Враца	3	София град	6
Добрич	1	София област	5
Кюстендил	2	Стара Загора	3
Монтана	3	Търговище	1
Перник	1	Шумен	3
Плевен	1	Ямбол	1
Общо за страната			63

Дейностите по тематиката са (Таблица 25): Беседи с Инспектори от ДПС – 86 (78 през 2020 г. и 144 през 2019 г.), най-много беседи (17) са проведени в Благоевградска област; Разпространени материали – 5 228 (15 450 през 2020 г. и 9 878 през 2019 г.), като най-голям

брой материали са разпространени в Пловдивска – 1 638; Информационни кампании в училищата – 110 (117 през 2020 г. и 289 през 2019 г.), като най-голям брой са проведени в Пловдивска – 19 кампании; Публикации в медиите – 15 (24 през 2020 г. и 143 през 2019 г.), като най-много са в столицата – 9; Съвместни мероприятия с НПО – 5 (11 през 2020 г. и 31 през 2019 г.), най-голям брой са проведени във Варненска и Пловдивска – по 2.

Таблица 25. Видове превантивни дейности (по области)

	Беседи с ИДПС	Брой разпространени материали	Брой информационни кампании в училищата	Брой публикации в медиите	Брой съвместни мероприятия с НПО
Общо за страната	86	5 228	110	15	5
Благоевград	17	4	4	-	-
Бургас	3	-	1	-	-
Варна	6	120	6	-	2
В. Търново	4	221	1	-	-
Видин	2	20	3	-	-
Враца	4	188	6	-	-
Добрич	1	-	-	-	-
Кюстендил	3	400	5	1	-
Ловеч	-	-	1	-	-
Монтана	4	155	3	-	-
Перник	-	1	-	-	-
Плевен	1	-	1	1	-
Пловдив	8	1 638	19	2	2
Разград	4	-	1	-	-
Русе	1	38	1	-	-
Силистра	7	120	5	-	-
Сливен	2	-	-	-	-
София град	3	1 016	11	9	1
София област	8	50	15	1	-
Стара Загора	6	27	9	1	-
Търговище	1	256	-	-	-
Шумен	1	74	16	-	-
Ямбол	-	900	2	-	-

През 2021 г. проведените от МКБППМН програми (Таблица 26) са 30 (41 през 2020 г. и 73 през 2019 г.) В тях са **взели участие 2 647 лица** (6 108 през 2020 г. и 10 507 през 2019 г.) като **родителите са 183** (451 през 2020 г. и 262 през 2019 г.), **а децата – 2 464** (5 657 през 2020 г. и 10 245 през 2019 г.), **от които 1 212 са малолетни** (3 178 през 2020 г. и 5 714 през 2019 г.) **и 1 252 непълнолетни** (2 479 през 2020 г. и 4 531 през 2019 г.). Най-много програми са проведени в област Пловдив – 9. В Пловдивска област са участвали най-голям брой родители (183) и деца (961), от които 600 малолетни и 361 непълнолетни.

Таблица 26. Програми за превенция на противообществени прояви по ж.п. транспорта (по области)

	Брой теми	Родители	Общо деца	Малолетни	Непълнолетни
Общо за страната	30	183	2 464	1 212	1 252
Благоевград	1	-	130	-	130
Видин	1	1	22	12	10
Враца	4	-	217	103	114
Кюстендил	4	1	368	198	170
Ловеч	1	2	20	18	2
Монтана	2	-	149	64	85
Пловдив	9	160	961	600	361
Разград	1	-	320	120	200
Сливен	1	3	3	2	1
София област	1	12	50	20	30
Стара Загора	3	4	47	12	35
Шумен	1	-	138	42	96
Ямбол	1	-	39	21	18

През 2021 г. в 2 местни комисии (3 през 2020 г. и 3 през 2019 г.) за БППМН са проведени анонимни анкетни проучвания (данните са включени в количествените характеристики в Таблица 25):

- Област Пловдив – в една местна комисия – „Какво знаете за проблемите със ЗБППМН след противообществени прояви в ж.п-транспорта?“ – 127 родители, 340 малолетни и 107 непълнолетни;

- Област Стара Загора – в една местна комисия – „Стоп на селфи на ЖП релси и линии!“ – 4 родители, 12 малолетни и 15 непълнолетни.

Обсъжданите теми са: „Превенция на противообществените прояви по ж.п. транспорта!“; „Безопасна ваканция!“; „Моята безопасност в района на ж.п.-гарата!“; „Превенция на противообществените прояви, ж.п. опасности и ЗБППМН!“; „Вредата от повреждане на ж.п. имуществото чрез хвърляне на камъни по пътнически влакови композиции, повреждане на релсовия път или умишлено възпрепятстване на движението на локомотивите!“; „Опознай правилата!“; „Без загинали по ж.п. пътищата!“; „Опасни селфита!“; „Ж.п. опасности!“; „Рискове при пресичане на ж.п. линиите!“; „Опасните селфита – съвременната опасност на новото поколение!“; „Престъпления и противообществени прояви, свързани с ж.п. транспорт!“; „Ж.п. транспорт – инфраструктура и правила за ползване!“; „Ж.п. релсите НЕ са място за игра и снимки! Животът и здравето са във ваши ръце!“; „Опасност за живота, щети и наказания, свързани с противообществени прояви в ж.п. транспорта!“; „Да пазим чуждата собственост!“; „Ж.п. транспорта, как да го ползваме?“; „Ж.

п. транспорт – опасности и отговорности!“; „Рискът за живота на хората във влака, след поставяне на предмети на релсите!“; „Опасни игри!“.

2.9. Превенция по здравни програми

През 2021 година местните комисии, съвместно с районните здравни инспекции, са провели **обучения по 428 теми** (412 през 2020 г. и 505 през 2019 г.), **свързани със здравната проблематика** (Таблица 27). Обхванати са **49 374 лица** (55 844 през 2020 г. и 62 619 през 2019 г.) – **3 185 родители** (3 546 през 2020 г. и 3 214 през 2019 г.) и **46 189 деца** (52 298 през 2020 г. и 59 405 през 2019 г.), **от които 19 819 малолетни** (26 437 през 2020 г. и 32 570 през 2019 г.) и **26 370 непълнолетни** (25 861 през 2020 г. и 26 835 през 2019 г.). На обученията са присъствали училищни психолози, педагогически съветници, класни ръководители, инспектори от ДПС и социални работници от Отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“. **С най-значителен брой програми по области е София област с 45 теми.** С най-много родители е Плевенска – 450. При децата (общ брой) най-много са участниците в област Варна – 9 809, същата област доминира и при непълнолетните – 8 889, а при малолетните област Пазарджик – 3 350.

Таблица 27. Здравни програми (по области)

	Брой теми	Родители	Общо деца	Малолетни	Непълнолетни
Общо за страната	428	3 185	46 189	19 819	26 370
Благоевград	27	84	1 203	648	555
Бургас	13	29	859	581	278
Варна	27	213	9 809	920	8 889
Велико Търново	13	5	487	198	289
Видин	14	63	781	372	409
Враца	18	93	953	381	572
Габрово	5	20	155	95	60
Добрич	13	67	767	418	349
Кърджали	8	-	1 805	695	1 110
Кюстендил	8	-	424	208	216
Ловеч	11	73	2 860	868	1 992
Монтана	15	38	535	216	319
Пазарджик	11	364	5 915	3 350	2 565
Перник	3	-	295	190	105
Плевен	24	450	2 035	928	1 107
Пловдив	37	327	4 087	2 211	1 876
Разград	6	16	151	12	139
Русе	10	108	648	561	87
Силистра	18	293	697	322	375
Сливен	4	3	94	74	20
Смолян	19	150	2 736	1 314	1 422

София град	43	336	4 455	2 451	2 004
София област	45	413	2 828	1 787	1 041
Стара Загора	8	5	169	48	121
Търговище	4	2	74	43	31
Хасково	4	28	440	200	240
Шумен	19	5	829	683	146
Ямбол	1	-	98	45	53

През 2021 г. в 30 местни комисии (32 през 2020 г. и 34 през 2019 г.) **за БППМН са проведени анонимни анкетни проучвания** (данните са включени в количествените характеристики в Таблица 27):

- Област Благоевград – в една местна комисия – „Денят за борба със СПИН!“ – 15 малолетни и 20 непълнолетни;

- Област Варна – в 4 местни комисии: 1) „Ниво на информираност, нагласи и разпространение на рисково сексуално поведение!“ – 491 непълнолетни; 2) „Здравословно хранене!“ – 56 малолетни и 89 непълнолетни; 3) „Да бъдем здрави?!? Ти избираш!“ – 11 родители, 11 малолетни и 27 непълнолетни; 4) „Как се чувствате по време на извънредното положение и в условия на COVID-19?“ – 150 родители; 5) „Пристрастен ли съм към онлайн игрите?“ – 21 непълнолетни;

- Област Велико Търново – в една местна комисия – 48 непълнолетни са участвали в темите „Лична хигиена и дезинфекция срещу COVID-19!“ и „Как да се предпазим от СПИН?“;

- Област Видин – в 4 местни комисии: 1) „Вирусни инфекции!“ – 9 малолетни; 2) „Храня ли се здравословно?“ – 42 малолетни и 20 непълнолетни; 3) „Мерки за предпазване от COVID-19!“ – 16 родители, 28 малолетни и 34 непълнолетни; 4) „Дневен режим!“ – 25 родители, 10 малолетни и 15 непълнолетни;

- Област Враца – в 2 местни комисии: 1) „СПИН и болести предавани по полов път!“ – 49 непълнолетни; 2) „Как да се предпазваме?“ – 5 родители и 36 непълнолетни;

- Област Добрич – в една местна комисия – „Безопасен секс!“ – 37 непълнолетни;

- Област Кърджали – в една местна комисия – „Хигиенни навици!“ – 241 малолетни;

- Област Пазарджик – в 2 местни комисии: 1) 80 малолетни и 25 непълнолетни са участвали по темите „Здравословно хранене!“, „Сексуално здраве и сексуално преносими инфекции!“ и „Добрата форма е във вашите ръце!“; 2) „Мерки за предпазване от COVID-19!“ – 60 родители, 80 малолетни и 30 непълнолетни;

- Област Пловдив – в 4 местни комисии: 1) „Живот по правилата!“ – 14 родители, 20 малолетни и 10 непълнолетни; 2) „Какво обичам да ям?“ – 48 малолетни; 3) „Храненето – как,

кога и какво ядем? – 30 родители, 30 малолетни и 25 непълнолетни; 4) 220 родители, 423 малолетни и 219 непълнолетни са участвали по темите: „Как се храним?“ и „Какво знаем за СПИН и болести предавани по полов път?“;

- Област Силистра – в една местна комисия – „Противоепидемични мерки!“ – 151 родители, 154 малолетни и 44 непълнолетни;

- Област Смолян – в 2 местни комисии: 1) „Какво знаем за СПИН?“ – 80 непълнолетни; 2) „Здравословно хранене – тайните на пълноценния живот!“ – 12 родители, 12 малолетни и 40 непълнолетни;

- София област – в 4 местни комисии: 1) „Как да пазя себе си, семейството си и приятелите си от епидемията?“ – 13 непълнолетни; 2) „Здраве и спорт!“ – 25 родители, 50 малолетни и 50 непълнолетни; 3) 5 родители, 10 малолетни и 10 непълнолетни са участвали по темите: „Пубертет – какво да знаем?“, „Болести на мръсните ръце!“ и „Болести, предавани по полов път!“; 4) „За и против тестването на учениците за COVID-19!“ – 300 родители; 5) „COVID-19 – мерки, тестване, среда!“ – 20 родители;

- Област Стара Загора – в една местна комисия – „Спортът – здраве и приоритет!“ – 10 малолетни и 10 непълнолетни;

- Област Търговище – в една местна комисия – „Как да растем здрави и силни?“ – 25 малолетни и 15 непълнолетни;

- Област Хасково – в една местна комисия – „Въздействието на пандемията върху емоциите и дейността на ученици, родители и персонал в училище!“ – 13 родители, 27 малолетни и 84 непълнолетни.

Основни теми на здравните програми: „Чисти ръце!“; „Храни се здравословно!“; „Хигиена на дома!“; „Здрави зъби!“; „Моето тяло е моят дом!“; „Какво наричаме любов?“; „Полово предавани болести!“; „Как да се предпазя от забременяване?“; „Предпазване на детето от болести чрез имунизация!“; „Здравословният начин на живот!“; „Ваканция здравей! Да играем безопасно!“; „Времето пред екрана – рисковете за здравето!“; „Здравословното хранене!“; „СПИН – как да избегнем заразата?“; „Предпазване от нежелана бременност!“; „Заедно да опознаем билките в региона“; „Повишаване на информираността на децата за значението на миенето на ръцете като мярка за предпазване от болести!“; „Спорт и здраве!“; „Сексуално-преносимите инфекции и първите сексуални контакти при тийнейджърите!“; „Туберкулозата – социално значимо заболяване!“; „СПИН!“; „Болести или инфекции предавани по полов път!“; „Коронавирус – пазете себе си и другите!“; „Здравословен начин на живот!“; „Здравословни навици!“; „Как да се предпазим от СПИН?“; „Болести предавани по полов път!“; „Сексуални отношения и предпазване от бременност!“; „Порастването –

промяната във физиологията и психосоциалното функциониране!“; „Здравословното хранене – тайните на пълноценния живот!“; „COVID-19 – предпазни средства и препоръки как да предпазим себе си и околните!“ „1 декември – Световният ден за борба срещу СПИН!“; „Превенция на рисковото сексуално поведение!“; „ХИВ или СПИН – какво знаем за него?“; „Контрацепция!“; „Сексуално предавани инфекции!“; „Какво е ХИВ или СПИН? Сексуално предавани инфекции!“; „Рисково сексуално поведение!“; „ХИВ или СПИН – какво представлява?“; „Пазя себе си, пазя и теб!“ по повод 14 февруари; Лятна антиСПИН кампания „Анонимни съвети – за един приятел питам!“; „Наднормено тегло и затлъстяване!“; „Отговорни по време на пандемията COVID-19!“; „Здравно образование – Риск от СПИН!“; „Хепатит А, В, С!“; „Информационна кампания за превенция срещу ХИВ и СПИН!“; „Моят нов ритъм!“; „Арт-терапия!“; „Йога за релакс!“; „Капачки за бъдещето!“; „Превантивни мерки срещу Covid 19 – правилно поставяне на маска, хигиена на ръцете, спазване на дистанция!“; „СПИН и болести предавани по полов път!“; „Как да се предпазваме?“; „Денят за борба срещу СПИН – Бъдете отговорни и модерни!“; „Превенция на ранното забременяване!“; „Да се предпазим от Covid-19!“; „Превенция на разпространението на COVID – 19 предпазни средства и препоръки, как да предпазим себе си и околните?“; Информационна кампания сред учениците на тема „Остри и вирусни инфекции – профилактичните мерки!“; „Пубертет, ранен секс и венерически заболявания!“; „Болести предаване по полов път. СПИН. Сексуално възпитание – хигиена на половите отношения!“; „Здравословно хранене. Какво трябва да знаем за биохраните, суперхраните и добавките?“; „Здравословен начин на живот. Здрав дух – здраво тяло!“; „Какво трябва да знаем, за да сме здрави и силни!“; „Навици за здравно възпитание в семейството и в училище!“; „Здравето – основа за пълноценен живот!“; „Хигиенни навици за здравословен живот!“; „Анорексия и булимия!“; „Лична хигиена. Правила за здрави деца!“; „За един по сигурен свят силните правят избора си!“; „Спазване на протиепидемичните мерки срещу Covid-19!“; „Как да растем здрави и силни?“; „За един по чист град!“ – кампания на доброволците на МКБППМН; „Как да се предпазим от ранна бременност?“; „Как да се предпазим от епидемията Covid-19?“; „Обичам безопасно!“; „Здравословният живот и спорт!“; „Здрав дух, здраво тяло!“; „Пандемията Covid-19!“; „В борбата с акнето – грижа за кожата!“; „Промени през пубертета!“; „Безопасен секс!“; „Превенция на ХИВ или СПИН сред подрастващите!“; „Любов и секс!“; „Избор на отговорно сексуално поведение!“; „Хигиена и здравни знания за половата система!“; „Дневен режим!“; „Повишаване на сексуалната култура – за един по-сигурен свят без СПИН!“; „Повишаване на социалните и хигиенни умения!“; „Защо трябва да си мием зъбките?“; „Рационално хранене – важен фактор за здравето!“; „Искаш ли да не

боледуващ?"; „Как да се предпазим от инфекциозни и паразитни заболявания?"; „Придобиване на здравни навици!"; „Профилактика на инфекциозните и паразитните заболявания!"; „10 правила за устната хигиена!"; „Туберкулоза – мерки за предпазване!"; „Основи на пубертета!"; „Менюто – вкусно и здравословно!“.

2.10. Превенция по културни програми

През 2021 година местните комисии са реализирали **554 програми** (451 през 2020 г. и 720 през 2019 г.) с **културна насоченост** (Таблица 28). В тях са участвали **60 796 лица** (47 257 през 2020 г. и 87 379 през 2019 г.) – **5 889 родители** (6 177 през 2020 г. и 12 171 през 2019 г.) и **54 907 деца** (41 080 през 2020 г. и 75 208 през 2019 г.), от които **37 051 малолетни** (24 273 през 2020 г. и 46 140 през 2019 г.) и **17 856 непълнолетни** (16 807 през 2020 г. и 29 068 през 2019 г.). В програмите за поредна година са се включили значително повече малолетни в сравнение с непълнолетни. При масовите дейности са присъствали представители на УКП, инспектори от ДПС и социални работници от Отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“. **По области най-много са програмите в София област по 74 теми.** Най-много родители са участвали в столицата – 946, най-много деца в Ловешка – 8 361, от които 3 216 непълнолетни, а при малолетните – София-град (6 002).

Таблица 28. Културни програми (по области)

	Брой	Родители	Общо деца	Малолетни	Непълнолетни
Общо за страната	554	5 889	54 907	37 051	17 856
Благоевград	25	26	1 443	1 238	205
Бургас	22	71	2 221	1 741	480
Варна	14	183	1 718	1 388	330
Велико Търново	15	27	764	531	233
Видин	17	941	3 617	1 716	1 901
Враца	24	380	2 005	1 315	690
Габрово	11	97	922	773	149
Добрич	12	17	712	513	199
Кърджали	11	62	465	312	153
Кюстендил	10	17	318	237	81
Ловеч	28	255	8 361	5 145	3 216
Монтана	15	20	976	692	284
Пазарджик	21	132	2 793	1 696	1 097
Перник	11	124	1 040	549	491
Плевен	26	509	1 990	935	1 055
Пловдив	47	65	2 021	1 485	536
Разград	2	-	79	48	31
Русе	26	172	2 446	2 171	275
Силистра	12	118	890	670	220
Смолян	18	409	3 582	2 209	1 373
София град	62	946	7 664	6 002	1 662

София област	74	447	3 933	1 878	2 055
Стара Загора	11	229	1 067	961	106
Търговище	11	272	957	684	273
Хасково	14	250	1 498	1 203	295
Шумен	11	-	992	674	318
Ямбол	4	120	433	285	148

През 2021 г. в 8 МКБППМН (9 през 2020 г. и 13 през 2019 г.) са проведени анонимни анкетни проучвания (данните са посочени в Таблица 28):

- Област Варна – в една местна комисия – 25 родители, 78 малолетни и 39 непълнолетни са участвали по темите „Доброто, няма цвят и аромат!“ и „Засаждане на нова гора, на площ 85 дка!“;

- Област Добрич – в една местна комисия – 7 родители, 88 малолетни и 25 непълнолетни са участвали по темите „Денят на Народните будители!“ и „Денят на Християнското семейство!“;

- Област Русе – в една местна комисия – „Как определяме културата на човек?“ – 80 родители, 140 малолетни и 80 непълнолетни;

- Област Силистра – в една местна комисия – „Познаваме ли празничния календар на българите?“ – 134 малолетни и 52 непълнолетни;

- Област София град – в една местна комисия – 100 малолетни и 200 непълнолетни са участвали в инициатива за избор между 3 български стихотворения, посветени на родолюбието, едно от които да бъде изписано на една от пейките тип „отворена книга“: Иван Вазов – „Аз съм българче“, Петко Р. Славейков – „Татковина“ и Пейо Яворов – „Родина“;

- София област – в една местна комисия – „Опознаване и опазване на културно-историческото наследство“ – 30 родители, 35 малолетни и 60 непълнолетни;

- Област Хасково – в една местна комисия – „148 години от гибелта на Васил Левски“ – 60 малолетни;

- Област Шумен – в една местна комисия – „Да запазим природата!“ – 25 непълнолетни.

Основните теми на програмите са: „Българска бродерия“; „Банска художествена школа“; „Школа по изобразително изкуство“; „Школа по музика“; Клуб „Народни танци“; „Занимателна ваканция“; „Научи руски – забавно и лесно“; „Еднодневни екскурзии в страната“; „Концерт за закриване на лятната програма“; „Програма по случай – 3-ти март“; „Омъжи се, когато си готова“; „Мога ли да завърша образованието си, ако се омъжа?“; „Да се омъжа ли или да запазя достойнството на родителите си?“; „Рисуваме лика на Гоце Делчев“;

„1 ноември – Ден на будителите“; „По стъпките на Апостола“; „22 април – Денят на Земята“ с организирано почистване и засаждане на 6 дръвчета; „Световният ден на книгата“; „Весело лято с весели игри“; „Традициите в моя роден край“ – легенди, песни, обичай, ритуали, ястия и др.; „Баба и дядо ни учат на народни песни и танци“; „3 март“; „Денят на Народните будители“; „Денят на Славянската писменост и култура“; „Международният ден на четенето“; Работилница „Светулка“; „Празникът на града“; „Зелени папараци патрули“; „Коледа за всички“; „Мартенички за възрастните хора“; „Великденска работилница“; „Авиомузей“; „Добрини по Коледа“; „Детска творческа асамблея за Денят на детето“; „Да почистим училище и дом“; „Четене на книги в библиотеката“; „Баба Марта ранобудна, сплита мартеница чудна“; Конкурс за „Рисунка, пано, мартеница“; Кампания „Шарено яйце“; Изложба по случай 24 май на тема „Детско творчество“; „Двоен празник на есента и Народните будители“; „Денят на детето“; „Творчество и спорт за по-щастливо детство“; „Радост на брега“ – детски фестивал на изкуствата; „Творим, но не рушим“; „Световният ден на усмивката“; „Хоротека на открито“; „Декорация на Великденско яйце“; „Моят любим приказан герой“; Работилница „Приказан свят“ – рисуване и оцветяване на приказни герои, моделиране с пластилин, забавни настолни игри; „Конкурс за рисунка“; „Животът е цветен“; „Доброто, няма цвят и аромат...“; „Великден!“; Конкурс за мартеници „Мартеници, бели и червени“; „Еньовден – пресъздаване на обичая „Ладуване“; „Книгата – приятел на детето“; „Народни будители“; „Арт ателие“; „Нека винаги да има слънце“; Възстановен оброкът Възнесение Господне в местността „Несеро“ – организиран курбан за здраве и плодородие на Спасовден; „Усмивки под дъгата“; „Баба Марта“; „03.03 – Национален празник на Република България“; Великден“; „Денят на българската просвета и култура и на славянската писменост“; „170 г. от рождението на Иван Вазов“; „2-ри юни – Денят на Ботев и загиналите за свободата и независимостта на България“; „Хайде да четем“ – инициатива съвместно с НЧ „Христо Ботев – 1907“; Конкурс „Тодоровден, вплътен в традицията и силата на коня“; „1-ви Март – мартенска работилница – деца подаряват на деца“; „24-ти май Денят на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност е български официален празник“; „Възкресение Христово – масово боядисване на яйца“; „1-ви юни – Международният ден на детето“ – детска шоу програма; Конкурс „Въведение Богородично – Денят на Християнското семейство“; Коледен базар „В духа на Коледа“.

2.11. Превенция по спортни програми

През 2021 година местните комисии за БППМН са реализирали **295 програми** (297 през 2020 г. и 524 през 2019 г.) **със спортни дейности** (Таблица 29), в които са **обхванати 27**

130 лица (33 686 през 2020 г. и 50 153 през 2019 г.) – **2 165 родители** (2 994 през 2020 г. и 5 235 през 2019 г.) и **24 965 деца** (30 692 през 2020 г. и 44 918 през 2019 г.), от които **16 475 малолетни** (17 475 през 2020 г. и 25 315 през 2019 г.) и **8 490 непълнолетни** (13 217 през 2020 г. и 19 916 през 2019 г.). Данните показват, че за поредна година по-голям интерес към програмите имат малолетните, отколкото непълнолетните. При провеждането на спортните дейности са присъствали социални работници от Отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“, представители на УКП и инспектори от ДПС. **С най-голям брой програми по области е София-град – 39 теми.** Най-много са участниците в столицата, като родителите са 710, а децата – 4 169, от които 2 887 малолетни и 1 282 непълнолетни.

Таблица 29. Спортни програми (по области)

	Брой	Родители	Общо деца	Малолетни	Непълнолетни
Общо за страната	295	2 165	24 965	16 475	8 490
Благоевград	17	54	1 951	1 352	599
Бургас	10	36	1 230	810	420
Варна	13	225	746	666	80
Велико Търново	17	52	1 296	606	690
Видин	4	-	256	159	97
Враца	5	44	72	17	55
Габрово	3	-	205	135	70
Добрич	7	8	555	150	405
Кърджали	3	-	126	44	82
Кюстендил	11	30	380	207	173
Ловеч	3	29	325	270	55
Монтана	5	-	165	75	90
Пазарджик	1	32	56	38	18
Перник	2	55	167	70	97
Плевен	7	70	1 706	1 321	385
Пловдив	23	220	2 555	1 573	982
Разград	3	-	349	128	221
Русе	7	155	944	772	172
Силистра	8	71	659	558	101
Сливен	10	41	638	309	329
Смолян	19	61	2 452	1 460	992
София град	39	710	4 169	2 887	1 282
София област	34	144	2 068	1 466	602
Стара Загора	15	66	324	209	115
Търговище	6	15	149	99	50
Хасково	9	22	431	341	90
Шумен	9	25	510	300	210
Ямбол	5	-	481	453	28

През 2021 г. в 13 местни комисии за БППМН (10 през 2020 г. и 14 през 2019 г.) са проведени анонимни анкетни проучвания на спортна тематика (данните са включени в количествените характеристики в Таблица 29):

- Област Варна – в една местна комисия – „Футбол на малки врати“ – 5 родители, 15 малолетни и 7 непълнолетни;

- Област Видин – в една местна комисия – „Спортът и толерантността“ – 10 родители, 18 малолетни и 32 непълнолетни;

- Област Пловдив – в 4 местни комисии: 1) „Любимият ми спорт!“ – 30 малолетни и 50 непълнолетни; 2) „Любимият ми спорт и участие в спортни дейности!“ – 35 малолетни и 42 непълнолетни; 3) „Спорт срещу агресия!“ – 6 малолетни и 11 непълнолетни; 4) „Спорт или компютър!“ – 89 родители, 340 малолетни и 109 непълнолетни;

- Област Русе – в една местна комисия – „Полезно ли е спортуването и за какво?“ – 60 родители, 220 малолетни и 80 непълнолетни;

- Област Силистра – в една местна комисия – „С какво е полезен спортът?“ – 154 малолетни и 30 непълнолетни;

- Област София град – в една местна комисия – „Спортувай днес, бъди здрав утре!“ – 60 малолетни;

- София област – в 2 местни комисии: 1) „Байк и Рън за Чепън!“ – 40 родители, 40 малолетни и 70 непълнолетни; 2) „Анкета за участие в конна езда!“ – 21 родители; 3) 5 родители, 5 малолетни и 5 непълнолетни са участвали по темите „Как спортува моето семейство?“ и „Спортът е здраве!“;

- Област Стара Загора – в една местна комисия – „Спортът – здраве и приоритет!“ – 10 малолетни и 10 непълнолетни;

- Област Търговище – в една местна комисия – „Защо трябва да спортуваме?“ – 24 малолетни и 13 непълнолетни.

Най-честите теми на програмите са: „Спортни игри“; „Плуване“; „Разходки и походи в планината“; „Фитнес“; турнир по футбол за деца „За купата на Кмета“; „Спортът – по-добрия начин децата да пораснат!“; „Световният ден на ходенето!“; „Спортен празник за малки и големи!“; „Турнир по тенис на маса на открито!“; „Пускане на хвърчило с послание!“; „Състезание с колела!“; „Велопоход – И ние сме на пътя!“; „Спортни игри в Денят на детето!“; „Спорт срещу агресия!“; „Борба, тенис на маса и футбол“; „Детски футболен турнир за Празника на града!“; „Маратон за 1-ви юни!“; „Йога на открито!“; „Състезания“; „Бързи и смели“; „Волейбол“; „Лека атлетика“; „Народна топка“; „Състезание с топка“; „Весела аеробика“; „Футболна среща“; „Надпревара с велосипеди“; „Открити дни на

предизвикателството“; „Плувно лято“; „Туризъм“; „Тенис на маса“; „Шах“; „Футболен турнир“; „Традиционен футболен турнир между училищата в общината“; Ученически игри: „Състезания по хандбал“, „Участия в областното първенство по футбол“, „Майсторско управление на велосипед“; Турнир „Лято, спорт и здраве – 2021 г.“; „Спортът като начин на живот“; „Спортните празници“; „Поход“; Спортни турнири: „Тенис на маса“, „Баскетбол“, „Хандбал“; „Спортът е здраве“; Междуучилищен футболен турнир „Купата на Кмета“; Общински турнир по „Бадминтон за деца“; „Седмица на мобилността – септември 2021 г.“; „Карай безопасно! Велопоход“; „Волейболен турнир“; „Отбелязване на Европейска седмица на активността (16-22 септември 2021 г.) с инициатива под мотото „Движи се устойчиво, бъди здрав“; „Спортен празник“; „Еко парк – Игри на открито“; Детски футболен турнир „Спортът е здраве“; „Нестле Живей активно! 2021“; „Ролята на физическата култура и спорта за физическото развитие на ученика“; „Спортуваме за здраве“; „Физическата активност е важен фактор за здравето“; „Двигателна активност“; „Аз спортувам“; „Отбелязване на спортни празници“; „Денят на българския спорт“; „Лятна игротека – 2021 г.“ – спортни игри на открито; Турнир „Лъвски скок“; „Защо е важно да спортуваме?“; „Във форма“ – демонстрация на зумба; „Спорт на открито“ – щафетни игри; „Да бъдем активни!“; „Таекуондо“ – демонстрация и тренировка със спортен клуб „Гладиатор“; „Състезателни и развлекателни игри!“; „Денят на спорта, Денят на предизвикателството!“; „Спортът е добрият начин децата ни да пораснат!“; „Масов спорт“; „Аз спортувам!“; „Турнир по тенис на корт“; „Играй с всички реално, а не виртуално!“; „Туристически походи!“; „Различни спортни състезания!“; „Ден без асансьори!“; „Мама, татко и аз“; „Състезание по футбол и народна топка между класовете“; „Щафета на приятелството“; „Спортът е здраве за душата, както и за изграждане на силен и здрав дух“; „Успешни заедно“ – щафетни игри; „Международният ден на физическата активност“; „17 Май – Денят на българския спорт“; „Спортно ориентиране“.

2.12. Превантивни дейности по разпознаване, идентификация и корекционно-възпитателна работа с малолетни и непълнолетни, споделящи идеи или принадлежащи към организации с екстремистки или радикален характер

През 2021 година местните комисии за БППМН са реализирали **17 превантивни програми** (18 през 2020 г. и 16 през 2019 г.) **по темата** (Таблица 30), в които **са обхванати 3 278 лица** (4 416 през 2020 г. и 2 175 през 2019 г.). **Участвали са 658 родители** (927 през 2020 г. и 272 през 2019 г.) **и 2 620 деца** (3 489 през 2020 г. и 1 903 през 2019 г.), **от които 1 410 малолетни** (1 965 през 2020 г. и 806 през 2019 г.) **и 1 210 непълнолетни** (1 524 през 2020 г. и 1 097 през 2019 г.). По-голям е броят на участващите малолетни. С най-голям брой програми

е област Пловдив (5), както и с най-много участници – родители (421), деца (1 532) в това число 1 076 малолетни и 456 непълнолетни.

Таблица 30. Превантивни програми по проблемите на радикализацията (по области)

	Брой теми	Родители	Общо деца	Малолетни	Непълнолетни
Общо за страната	17	658	2 620	1 410	1 210
Велико Търново	1	-	201	55	146
Враца	1	37	37	11	26
Добрич	1	15	124	-	124
Плевен	3	-	217	-	217
Пловдив	5	421	1 532	1 076	456
Русе	2	180	340	180	160
София град	4	5	169	88	81

През 2021 г. в 2 местни комисии за БШМН (3 през 2020 г. и 1 през 2019 г.) са проведени анонимни анкетни проучвания за радикализъм (данните са включени в количествените характеристики в Таблица 30):

- област Пловдив – в една местна комисия – „Радикализъм – значение, причини, сигнали!“ – 347 родители, 680 малолетни и 218 непълнолетни;

- област Русе – в една местна комисия – „Какво знаем за радикализма?“ – 80 родители, 100 малолетни и 80 непълнолетни.

Темите на програмите са: „Радикализъмът и младите!“; „Радикализацията сред юношите. Новото предизвикателство!“; „Ксенофобия и расизъм – проблеми при тийнейджърите!“; „Тероризмът е заплаха за човечеството!“; „Безопасност при терористични актове!“; „Проблеми свързани с отношението на тийнейджърите към проявите на ксенофобия и расизъм!“; „Поведение при терористична атака!“; „Проучване на средата, проява на признаци!“; „Начини на подтикване към радикализация!“; „Радикализацията, водеща до тероризъм!“; „НЕ на радикализма!“; „Видове различия и толерантност към тях!“; „Дискриминация и нейната превенция!“; „Какво е радикализация?“; „Кибертероризъм, тероризъм, радикализъм, трафик на хора!“.

2.12.1. Деца, преминали консултации, по заявки от родители

В следствие на повишените познания (от 2018 г. насам) на родителите по тематиката за радикализацията те подават заявки за консултиране на техните деца. Това се случва, когато те са разпознали признаци на радикализация в поведението на наследниците им.

През 2021 г. Местните комисии са предоставили **индивидуални консултации** (Таблица 31) на **15 деца** (9 през 2020 г. и 12 през 2019 г.) – 14 непълнолетни (9 през 2020 г. и

8 през 2019 г.) и 1 малолетен. По области най-голям е броят на консултираните деца във Варненска област – 6 непълнолетни, в София-град – 1 малолетен.

Таблица 31. Сравнение на данни между 2020 г. и 2021 г. (по области)

Област	2020 г.			2021 г.		
	Общо	Малолетни	Непълнолетни	Общо	Малолетни	Непълнолетни
Варна	3	-	3	6	-	6
Пловдив	1	-	1	2	-	2
Сливен	2	-	2	4	-	4
София град	3	-	3	3	1	2
Общо	9	-	9	15	1	14

През 2021 г. през семейни консултации (Таблица 32) са преминали 6 деца (6 през 2020 г. и 8 през 2019 г.) за **радикализация** – 6 непълнолетни (6 през 2020 г. и 5 през 2019 г.). По области с превъзходство са децата от Сливенска – 4 непълнолетни.

Таблица 32. Сравнение на данни между 2020 г. и 2021 г. (по области)

Област	2020 г.			2021 г.		
	Общо	Малолетни	Непълнолетни	Общо	Малолетни	Непълнолетни
Пловдив	1	-	1	2	-	2
Сливен	2	-	2	4	-	4
София град	3	-	3	-	-	-
Общо	6	-	6	6		6

3. Дейност на превантивните центрове и консултативните кабинети към МКБППМН

Помощните органи на МКБППМН – консултативните кабинети и центрoвете за социална превенция, регламентирани в чл. 10, ал. 2 от ЗБППМН, са утвърдени, ефективни и съвременни форми за превенция и консултиране.

През 2021 г. броят на функциониращите помощни органи (Таблица 33) на МКБППМН е 149 (145 през 2020 г. и 134 през 2019 г.). По области най-голям брой помощни органи функционират в столицата – 24.

Таблица 33. Данни за помощни органи (по области).

Области	Брой	Области	Брой	Области	Брой	Области	Брой
Благоевград	8	Добрич	4	Плевен	6	София град	24
Бургас	6	Кърджали	1	Пловдив	12	София област	10
Варна	9	Кюстендил	2	Разград	1	Стара Загора	6
Велико Търново	6	Ловеч	5	Русе	4	Търговище	-
Видин	3	Монтана	5	Силистра	2	Хасково	4
Враца	6	Пазарджик	5	Сливен	3	Шумен	4
Габрово	3	Перник	3	Смолян	4	Ямбол	3
Общо за страната				149			

В центровете и кабинетите мултидисциплинарни екипи от специалисти (психолози, педагози, психиатри, юристи, лекари и други) осъществяват голяма част от превантивната и корекционно-възпитателната работа. Провеждат се и психо-социални интервенции с деца с девиантно поведение и наложени възпитателни мерки. Особено резултатна е дейността на центровете и кабинетите при привеждане в изпълнение на мярката по чл. 13, ал. 1, т. 3 от ЗБППМН *„задължаване да участва в консултации, обучения и програми за преодоляване на отклоненията в поведението“*, както и мярката за родителите по чл. 15, ал.1, т. 2 *„задължаване да посещават специално организирани беседи и консултации по въпросите на възпитанието“*.

Като помощни органи на местните комисии, центровете и кабинетите подпомагат процеса на превъзпитание и ресоциализация на подрастващите. Чрез тях се организират различни дейности на местните комисии – превантивни кампании, обучителни семинари, издават се информационни материали. Към много центрове и кабинети са създадени и клубове на обществените възпитатели, на педагогическите съветници и класните ръководители, клубове на непълнолетни, обучени да работят с връстници с проблеми в поведението.

Дейността на специалистите в центровете и кабинетите към МКБППМН включва индивидуална работа за ресоциализация на малолетни и непълнолетни, адаптиране и интегриране на деца, пребивавали във ВУИ, СПИ, поправителни домове и условно осъдени. Цели се постигането на позитивна промяна в мотивацията за личностно развитие и социално включване

Акцент в дейността на тези структури е идентифицирането на проблемните сфери на детето (здравни, социални, образователни), извършването на консултативна дейност с деца и родители по въпросите на девиациите и поведението на подрастващите, проблеми при нарушена социална адаптация и общуване, справяне с гняв и агресия, кризи в семейството и конфликти, злоупотреба с психоактивни вещества, развиване на социални умения.

4. Други дейности на МКБППМН

Като добра превантивна практика се е утвърдила инициативата **„Открити дни на МКБППМН“**. В тях секретари, членове на МКБППМН и обществени възпитатели запознават обществеността с дейността и приоритетите на МКБППМН; със Закона за БППМН; с дейността на обществените възпитатели; с дейността на помощните органи на местните комисии – консултативните кабинети и центровете за превенция. Целта е децата и родителите да бъдат насочени и при нужда да потърсят необходимата за потребностите им подкрепа.

През 2021 г. над 50% (около 40% през 2020 г. и над 1/3 през 2019 г.) от МКБППМН са продължили да поддържат **сайтове и фейсбук страници**, в които се предоставя актуална и полезна информация по проблемите на девиациите в поведението на подрастващите.

МКБППМН, в сътрудничество с инспекторите на ДПС, дирекциите за социално подпомагане и органите по образованието оказват **социална подкрепа на малолетни и непълнолетни с поведенчески проблеми**. Организирант се благотворителни кампании за деца в неравностойно социално положение.

Секретарите на МКБППМН и обществените възпитатели, в съответствие със Закона за закрила на детето и Наредба №1 за обществения ред и сигурност на общините участват в **съвместни проверки** със социални работници, ИДПС, полицейски инспектори за спазване на предвидените ограничения, засягащи малолетни и непълнолетни, свързани с вечерния час, наложени възпитателни мерки по ЗБППМН, употреба на алкохол и дрога. Секретарите и обществените възпитатели продължават да участват в междуведомствени мобилни групи за **работа със скитащи, просеци и безнадзорни деца**. МКБППМН участват и в междуинституционалните екипи във връзка с **Координационния механизъм за взаимодействие при работа по случаи на деца, жертви или в риск от насилие и взаимодействие при кризисна интервенция** (от 15. 03. 2010 г.).

Превенцията и противодействието на асоциалното поведение се осъществяват в сътрудничество на местните комисии с инспекторите на ДПС: подготовка и разглеждане на възпитателните дела; изпълнение и контрол на възпитателните мерки по чл. 13, ал. 1, т. 6, т. 7 и т. 8 от ЗБППМН; привеждане в изпълнение на други възпитателни мерки; контролна дейност; дейностите по Наредбата за специализирана закрила на деца на обществени места; превенция на футболното хулиганство. В изпълнение на разпоредбата на чл. 10 от ЗБППМН, местните комисии, съвместно с ИДПС и дирекциите „Социално подпомагане“, издирват и установяват малолетни и непълнолетни, които се нуждаят от помощ и вземат мерки за тяхната защита и развитие.

Добра съвместна практика на местните комисии с полицейските органи са инициативите „**Детска полицейска академия**“ и „**Доброволчество към Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението**“. Децата придобиват познания за правозащитната роля на полицията, усвояват знания и умения за избягване на рискови ситуации, за предпазване от насилие в дома и на улицата, по безопасност на движението и други. През последните години се е утвърдила и инициатива на МВР „**Детско полицейско управление**“, чиято реализация се осъществява в сътрудничество с МКБППМН. Инспекторите продължават да работят по Националната програма „**Работа на полицията в**

училищата“ и по програмите „Час на полица“ и „Акция Полиция за Децата“ и „Съвместно с ДПС по училища“. ИДПС участват и в разкриването на криминални престъпления, изпълняват и функции във връзка с осъществяването на полицейска закрила на децата.

МКБППМН имат добро структурно и функционално **взаимодействие с дирекциите за социално подпомагане (ДСП).**

Структурните взаимодействия се осъществяват чрез участието на социален работник в МКБППМН. На заседанията на тричленни състави, които разглеждат възпитателни дела по ЗБППМН, присъстват представители на ДСП и изразяват свои становища. В центровете за социална превенция и консултативните кабинети също се привличат социални работници. Местните комисии и ДСП обменят информация относно децата и семействата, които се нуждаят от закрила и социална подкрепа.

Функционалните взаимодействия са свързани с организирането на социално-превантивната дейност в общината (района). Местните комисии и дирекциите „Социално подпомагане“ проучват малолетни и непълнолетни и техните семейства, които се нуждаят от помощ и грижа и предприемат мерки за тяхната социална закрила, развитие и реализация; съдействат им при решаване на битови, трудови и социални въпроси. Двете институции системно обменят информация за децата в риск и техните семейства, информация за семейната и приятелска среда на детето, информация за децата с наложени възпитателни мерки по ЗБППМН, подготвят социални доклади за възпитателни дела, провеждат работни срещи по актуални проблеми.

С цел обхващане на деца и неотпадането им от училище, членове на местните комисии и обществени възпитатели, училищните комисии за превенция (УКП), с участието на представители на ДСП, посещават адреси и провеждат срещи, разговарят с родителите и децата, за които има опасност да отпаднат от училище. В програма „Обществена трапезария“ са били включени такива деца и техните семейства. След подадени сигнали от местните комисии до дирекциите „Социално подпомагане“, са отпускани социални помощи. Когато се е налагало, са извеждани деца от семейството. Социалните работници са съдействали на МКБППМН за издирване на деца, склонни да извършват противообществени прояви, на деца – обект на малтретиране или родителска безотговорност. МКБППМН са информирали ДСП за деца, настанени във ВУИ и СПИ. След прекратяване на престоя им в тези заведения, са били предприемани съвместни мерки за тяхната образователна, трудова и социална адаптация и интеграция.

Продължава **доброто взаимодействие на МКБППМН с прокуратурата.** Прокурорите са канени за участие в заседания на МКБППМН, в обучителни семинари,

организиран от комисиите. Редовно се извършват проверки по реда на надзора от районните прокуратури на дейността на МКБППМН.

Местните комисии поддържат редовни контакти със **средствата за масова информация**. Чрез рубрики, публикации и предавания в местните медии, комисиите информират и привличат обществеността за решаване на проблемите по превенция на асоциалното поведение на децата и ограничаване на криминогенните фактори.

II. Дейност на Централната комисия за БППМН

Регламентираните в Закона за БППМН основни функции на Централната комисия са в сферата на методическото ръководство и контрол върху работата на местните комисии за БППМН, анализ на данни, изготвяне на прогнози, провеждане на изследвания, програми за превенция и противодействие на детското асоциално поведение, координация на действията на държавните органи и юридическите лица с нестопанска цел по отношение на превенцията и противодействието на противообществените прояви и престъпността при ненавършилите пълнолетие.

1. Изследователска и аналитична дейност

Основната дейност на Централната и местните комисии за БППМН е свързана с организацията на първичната превенция – съответно на национално и общинско ниво. В тази връзка за постигане на целите на тригодишната план-програма за превенция и противодействие на противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и на престъпленията при непълнолетните за периода 2019 – 2021 г. ЦКБППМН, след проведеното изследване на тема: „Насилствени действия при непълнолетни“, изготви **„Наръчник за диагностициране на насилствени действия при непълнолетни за първична и вторична превенция“**. Наръчникът е предназначен за секретарите на местните комисии и обществените възпитатели и има за цел да усъвършенства дейността на местните комисии. Прилагането на конкретните дългосрочни цели за консултиране (на малолетни и техните родители) в съчетание с използването на въпросниците от съответната категория биха повишили нивото на превенцията на девиантното и/или делинкветното поведение на малолетните.

2. Дейност по методическото ръководство и контрол на дейността на местните комисии е законово регламентирана функция на ЦКБППМН. Важна част от изпълнението на това законово задължение е **повишаването на квалификацията** на кадрите в системата на

БППМН. Различните форми и методи за повишаване на квалификацията са и своеобразен начин за методическо ръководство и контрол върху дейността на комисиите.

След настъпилата **усложнена епидемична обстановка**, свързана с разпространението на COVID-19 на територията на страната, не се проведе **Национална работна среща – обучение на секретарите на МКБППМН от цялата страна**.

В изпълнение на квалификационната функция на Централната комисия и в съответствие с Правило 22 от Минималните стандартни правила на ООН за правораздаване при непълнолетните, през 2021 година **Центърът за квалификация към ЦКБППМН** не проведе обучителни семинари с новоназначени секретари на МКБППМН поради **усложнената епидемична обстановка**.

По Раздел **„Оперативна дейност, методическо ръководство и контрол върху дейността на местните комисии“**, през отчетната година Централната комисия не извърши планираните проверки на дейността на местни комисии за БППМН, поради **усложнената епидемична обстановка**.

По тригодишната план-програма за превенция и противодействие на противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и на престъпленията при непълнолетните за периода 2019 – 2021 г., Централната комисия **издаде в електронен формат** (на интернет страницата) **един брой от печатния си орган – списание „Обществено възпитание“**. Списанието е със следното съдържание по рубрики:

- „Какво ни предстои?“ – Интервю със секретаря на Централната комисия – г-жа Петя Петрова;

- „Детето и законът“, с публикация на тема „Лидерството в детските асоциални групи“;

- „Светът в нас“ – „Мисия“; „Лъжовни сини очи“; „Симптоми на разстройството с дефицит на внимание и хиперактивност“; „Пътища“; „Наследството“;

- „За възпитанието“ – „Бъди добрият герой! Българският младежки червен кръст в столицата“; „Поведенческата промяна на личността след възпитателно дело – рискови и протективни фактори“; „И отново за превенцията“; „Възпитанието – здравата основа на образованието“; „Няма виновни деца“;

- „Дискусия“ – „Пари за превенция на наркозависимите има“;

- „Достоверен разказ“ – „Вечер на трамвайната спирка“;

- „Информация“ – „Нов център за превантивна и консултативна дейност“;

- „В другите страни“ – преводи: 1) САЩ – „Затворените училища и рискът“ и „След 68 години зад решетките“; 2) Канада – „Побой над транссексуална съученичка“ и „Простреляна

в главата по време на купон“; 3) Южна Корея – „Дигитални сексуални престъпления срещу деца“; 4) Индия – „Дете с Даун изнасилено от брат си“;
- „In Memoriam“.

3. Координация и съвместна дейност с други институции

ЦКБППМН продължи участието си в работните групи на ДАЗД по превенция на насилието при децата, проблемите на децата бежанци и изготвяне на координационен механизъм за работа с тези деца.

Продължи работата на секретаря на Централната комисия в постоянно действащата работна група към Националната комисия за борба с трафика на хора. Продължи и участието на ЦКБППМН в работната група към Министерството на здравеопазването за изпълнение на Националната стратегия за борба с наркотиците.

За Министерството на младежта и спорта и Националния съвет за сътрудничество по етнически и демографски въпроси бяха изготвени информации – анализи на дейността на местните комисии за БППМН по превенция на престъпността.

В заключение, на основание изложеното, следва да се посочи, че системата от Централна и местни комисии за превенция и противодействие на детското девиантно поведение работи в съответствие със закона и изпълнява възложените ѝ задачи.